

เอกสารความรู้
สิทธิมนุษยชนกับการดำเนินงาน
ของกรมการจัดหางาน

คำนำ

หลังจากการยุติลงของสงครามโลกครั้งที่ 2 ทั่วโลกได้ประจักษ์ถึงความทารุณโหดร้ายของพรรคนาซีเยอรมันที่ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว และกระทำการย่ำยีประชาชนทุกประเทศที่เยอรมันเข้ายึดครองซึ่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การย่ำยีสิทธิสตรี เด็ก ถือเป็นการทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์อย่างรุนแรง ดังนั้น ฝ่ายสัมพันธมิตร จึงได้กำหนดให้มีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น และได้มีการประกาศ “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” เพื่อเป็นแนวปฏิบัติให้ทุกประเทศทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญและมุ่งมั่นให้ประชาชนในประเทศเคารพสิทธิมนุษยชน ดังนั้น จึงได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2560 ยังได้เห็นชอบและประกาศวาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมประกวดองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชนและได้มีการเชิญชวนองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ เข้ามามีส่วนร่วมโดยการนำหลักการด้านสิทธิมนุษยชนมาปรับใช้ในองค์กร และเสริมสมรรถนะการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เพื่อเป็นต้นแบบให้ภาคส่วนต่างๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานที่เคารพสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงหรือปริมาณข้อร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมิสาเหตุมาจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือผลผลิตขององค์กรเอง ดังนั้น การเข้าใจถึงที่มาและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน จึงถือเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนภาคประชาชน สามารถขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ประเทศไทยเกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนที่เข้มแข็ง อย่างยั่งยืน

กลุ่มพัฒนาระบบบริหารหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารชุดความรู้ เรื่อง สิทธิมนุษยชนกับการดำเนินงานของกรมการจัดหางาน จะช่วยเพิ่มองค์ความรู้และเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของกรมการจัดหางานได้อย่างถูกต้องต่อไป

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

มิถุนายน 2564

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 1 : สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ	1
• สิทธิมนุษยชนคืออะไร	1
• ที่มาของสิทธิมนุษยชน	2
- ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	2
- สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี	3
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	7
ส่วนที่ 2 : การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย	14
• แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	14
- ที่มาของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	14
- สาระสำคัญของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565)	14
- แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน กระทรวงแรงงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 ภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4	16
• แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน	18
- ความเป็นมา	18
- หลักการ UNGPs	18
- แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน	19
- กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน	20
- สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน	20
ส่วนที่ 3 : การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของกรมการจัดหางาน	22
• นโยบายด้านสิทธิมนุษยชน	22
• แผนขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน กรมการจัดหางาน	23
• การเป็นองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน	26
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

ส่วนที่ 1

สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพ

❖ สิทธิมนุษยชนคืออะไร

สิทธิมนุษยชน หมายถึง สิทธิ ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ที่มีตามธรรมชาติซึ่งติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด รวมถึง สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามกฎหมายซึ่งมีการรับรองไว้โดยทั่วโลกให้การยอมรับ (สมาคมฟ้าสีรุ้งแห่งประเทศไทย)

สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่เป็นของพวกเราทุกคน ไม่ว่าเราจะเป็นใคร หรืออยู่ที่ไหน บนโลกใบนี้ ไม่ว่าคุณจะมีชื่อเสียงอะไร หรือใช้ชีวิตแบบไหนก็ตาม

สิทธิมนุษยชนไม่สามารถถูกพรากไปได้ แต่บางครั้งสิทธิมนุษยชนอาจถูกจำกัด เช่น ถ้าคุณทำผิดกฎหมาย หรือกระทำการที่อาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้ สิทธิมนุษยชนนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณค่าความเป็นมนุษย์ เช่น ความมีศักดิ์ศรี ความยุติธรรม ความเท่าเทียม ความเคารพ และความเป็นอิสระ นอกจากนี้ สิทธิมนุษยชนนั้นไม่ได้เป็นเพียงแค่แนวคิดที่เป็นนามธรรมเท่านั้น เพราะสิทธิมนุษยชนคือแนวคิดที่ได้รับการนิยาม และได้รับการคุ้มครอง ตามกฎหมาย (Amnesty International Thailand)

สิทธิมนุษยชน (Human Right) หมายถึง สิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรอง ทั้งความคิดและการกระทำที่ไม่มีการล่วงละเมิดได้ โดยได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสนธิสัญญาระหว่างประเทศ (พล.อ.ท.ณรงค์ เหล่าธีระชาวนันท์, 2556, หน้า 3)

สิทธิมนุษยชน คือ สิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนที่ต้องได้รับในฐานะที่เป็นคน เพื่อให้คนๆ นั้น มีชีวิตอยู่รอดได้และมีการพัฒนา สิทธิมนุษยชนจึงมี 2 ระดับ (กองส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, หน้า 3)

- **ระดับแรก** : สิทธิที่ติดตัวคนทุกคนมาแต่เกิด ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ อยู่เหนือกฎหมายและอำนาจใดๆ ของรัฐทุกรัฐ สิทธิเหล่านี้ ได้แก่ สิทธิในชีวิตห้ามฆ่าหรือทำร้ายต่อชีวิต ห้ามการค้ามนุษย์ ห้ามทรมานอย่างโหดร้าย คนทุกคนมีสิทธิในความเชื่อ มโนธรรม หรือลัทธิทางศาสนา ทางการเมือง มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออกหรือการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น สิทธิเหล่านี้ก็ดำรงอยู่ ซึ่งอย่างน้อยอยู่ในมโนสำนึกถึงบาปบุญคุณโทษที่อยู่ในตัวของแต่ละคน เช่น แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการฆ่าคนเป็นความผิดตามกฎหมาย แต่คนทุกคนมีสำนึกรู้ได้เองว่าการฆ่าคนนั้นเป็นสิ่งต้องห้าม เป็นบาปในทางศาสนา เป็นต้น

- **ระดับที่สอง** : เป็นสิทธิที่ต้องได้รับการรับรองในรูปของกฎหมายหรือต้องได้รับการคุ้มครองโดยรัฐบาล ได้แก่ การได้รับสัญชาติ การมีงานทำ การได้รับความคุ้มครองแรงงาน ความเสมอภาคของหญิงชาย สิทธิของเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ การได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประกันการว่างงาน การได้รับบริการทางด้านสาธารณสุข การสามารถแสดงออกทางด้านวัฒนธรรมอย่างอิสระ สามารถได้รับความเพลิดเพลินจากศิลปะ วัฒนธรรมในกลุ่มของตน เป็นต้น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 4 ได้นิยามคำว่า “**สิทธิมนุษยชน**” หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายไทย หรือตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคี และมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

จากความหมายข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่า “**สิทธิมนุษยชน**” คือ สิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ติดตัวคนทุกคนมาแต่เกิด ไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ ถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนที่ต้องได้รับในฐานะที่เป็นคน เพื่อให้คนๆ นั้น มีชีวิตอยู่รอดได้ เช่น สิทธิในชีวิตห้ามฆ่าหรือทำร้ายต่อชีวิต ห้ามการค้ามนุษย์ มีเสรีภาพในการ

แสดงความคิดเห็นและแสดงออก เป็นต้น นอกจากนี้ ยังหมายความรวมถึง สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายไทย หรือตามหนังสือสัญญาที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม เช่น การได้รับสัญชาติ การมีงานทำ การได้รับความคุ้มครองแรงงาน ความเสมอภาคของหญิงชาย สิทธิของเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ การได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประกันการว่างงาน การได้รับบริการทางด้านสาธารณสุข เป็นต้น

❖ ที่มาของสิทธิมนุษยชน

ในปี พ.ศ. 2488 สงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ยุติลงและชาวโลกได้ประจักษ์ถึงความทารุณโหดร้ายของพรรคนาซีเยอรมันที่ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว และกระทำการย่ำยีประชาชนทุกประเทศที่เยอรมันเข้ายึดครอง ซึ่งการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ การย่ำยีสิทธิสตรี เด็ก ถือเป็นการทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์อย่างรุนแรง ดังนั้น เมื่อฝ่ายสัมพันธมิตรที่มีสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย เป็นผู้นำ ได้มีชัยชนะในสงครามดังกล่าว จึงเห็นพ้องต้องกันว่า จะต้องแสวงหามาตรการที่เป็นรูปธรรม เพื่อป้องกันมิให้มีการทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์เกิดขึ้นอีก จึงได้กำหนดให้มีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น โดยหลังจากการก่อตั้งองค์การดังกล่าวแล้ว ในวันที่ 15 เมษายน 2488 ได้มีการรับรองกฎบัตรสหประชาชาติ (UN Charter) โดยมติที่ประชุมใหญ่ ซึ่งในกฎบัตรนี้มีข้อความหลายตอนที่แสดงถึงความมุ่งมั่นของสหประชาชาติในการทำหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2489 สหประชาชาติได้ตั้งกรรมาธิการสิทธิมนุษยชน (The Commission on Human Rights) ให้อยู่ภายใต้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม (Economic and Social Council หรือ ECOSOC) และในเดือนมกราคม พ.ศ. 2490 คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนได้เรียกประชุมเป็นครั้งแรก และได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างเอกสารสหประชาชาติ เพื่อคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน โดยแบ่งออกเป็น 3 ชุด ประกอบด้วย ชุดแรก : จัดทำร่างปฏิญญา (Declaration) ชุดที่สอง : จัดทำอนุสัญญา (Convention) และชุดที่สาม : ศึกษาปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยมีการจัดประชุมและนำเสนอร่างปฏิญญาในที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยสามัญ สมัยที่ 3 ซึ่งได้ลงมติยอมรับและประกาศ “ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน” เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2491 ด้วยคะแนนเสียง 48 เสียง สำหรับประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ให้การรับรอง

• ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย มาตรการ 30 ข้อ โดยสรุปได้ดังนี้

- ข้อ 1 ทุกคนมีศักดิ์ศรี สิทธิ และเสรีภาพเท่าเทียมกัน และต้องปฏิบัติต่อกันฉันพี่น้อง
- ข้อ 2 ทุกคนมีสิทธิ และเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
- ข้อ 3 ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตอยู่ และมีความมั่นคง
- ข้อ 4 ห้ามบังคับคนให้เป็นทาส และห้ามค้าทาสทุกรูปแบบ
- ข้อ 5 ห้ามการทรมาน หรือการลงโทษทารุณโหดร้ายผิดมนุษย์
- ข้อ 6 สิทธิในการได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย
- ข้อ 7 สิทธิในการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
- ข้อ 8 สิทธิในการได้รับการเยียวยาจากศาล
- ข้อ 9 ห้ามการจับกุม คุมขัง หรือเนรเทศโดยพลการ
- ข้อ 10 สิทธิในการได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมและเปิดเผย
- ข้อ 11 สิทธิในการได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ก่อนศาลตัดสิน และต้องมีกฎหมายกำหนดว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด
- ข้อ 12 ห้ามรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัว ครอบครัว เคหะสถาน การติดต่อสื่อสาร รวมทั้งห้ามทำลายชื่อเสียงและเกียรติยศ
- ข้อ 13 เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ในประเทศ รวมทั้งการออกนอกประเทศหรือกลับเข้าประเทศโดยเสรี

- ข้อ 14 สิทธิในการลี้ภัยไปประเทศอื่นเพื่อให้พ้นจากการถูกประหัตประหาร
- ข้อ 15 สิทธิในการได้รับสัญชาติและการเปลี่ยนสัญชาติ
- ข้อ 16 สิทธิในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว
- ข้อ 17 สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน
- ข้อ 18 เสรีภาพในความคิด มโนธรรม ความเชื่อ หรือการถือศาสนา
- ข้อ 19 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออก รวมทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสาร
- ข้อ 20 สิทธิในการชุมนุมโดยสงบและรวมกลุ่ม และห้ามบังคับเป็นสมาชิกสมาคม
- ข้อ 21 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลทั้งทางตรงและโดยผ่านผู้แทนอย่างอิสระ และมีสิทธิเข้าถึงบริการสาธารณะโดยเท่าเทียมกัน
- ข้อ 22 สิทธิในการได้รับความมั่นคงทางสังคม และได้รับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการกำหนดระเบียบและทรัพยากรของประเทศตนเอง
- ข้อ 23 สิทธิในการมีงานทำตามที่ต้องการและได้รับการประกันการว่างงาน รวมทั้งได้รับค่าตอบแทนเท่ากันสำหรับงานอย่างเดียวกันและรายได้ต้องเพียงพอแก่การดำรงชีพสำหรับตนเองและครอบครัว ตลอดจนมีสิทธิก่อตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงาน
- ข้อ 24 สิทธิในการพักผ่อนและมีเวลาพักจากการทำงาน
- ข้อ 25 สิทธิในการได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างเพียงพอได้รับปัจจัยสี่ สวัสดิการสังคม ประกันการว่างงาน เจ็บป่วย ผู้สูงอายุ ตลอดจนต้องคุ้มครองแม่และเด็กเป็นพิเศษ
- ข้อ 26 สิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน
- ข้อ 27 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน และได้รับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
- ข้อ 28 สังคมต้องมีระเบียบทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้บุคคลได้รับสิทธิและเสรีภาพตามปฏิญญานี้
- ข้อ 29 บุคคลย่อมมีหน้าที่ต่อชุมชนการใช้สิทธิเสรีภาพจะต้องเคารพในสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น
- ข้อ 30 ห้ามมิให้รัฐ กลุ่มชน หรือบุคคลกระทำการทำลายสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการรับรองในปฏิญญานี้

• **สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี**

สหประชาชาติได้รับรองสิทธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน 9 ฉบับ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีแล้ว จำนวน 7 ฉบับ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights : ICESCR)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2542 โดยทำถ้อยแถลงตีความข้อ 1 เกี่ยวกับสิทธิในการกำหนดเจตจำนงของตนเอง โดยมีให้ตีความรวมถึงการแบ่งแยกดินแดนหรือเอกภาพทางการเมือง ซึ่งเนื้อหาของกติกานี้มี 5 ส่วน 31 ข้อ โดย 3 ส่วนแรก (ข้อ 1 - 15) เป็นสารบัญญัติว่าด้วยสิทธิต่างๆ ส่วนที่ 4 (ข้อ 16 - 25) ว่าด้วยการเสนอรายงานทั้งของรัฐภาคีและในระหว่างองค์กรของสหประชาชาติของการให้ความช่วยเหลือและการประชุมทางวิชาการและการตีความ และส่วนที่ 5 (ข้อ 26 - 31) ว่าด้วยการลงนามเข้าเป็นรัฐภาคี การมีผลบังคับใช้ ความครอบคลุมของกติกา การแก้ไขและการเก็บรักษาต้นฉบับทั้ง 5 ภาษา มีลักษณะเป็นวิธีบัญญัติ ส่วนที่เป็นสารบัญญัติ 15 ข้อ กำหนดสิทธิต่างๆ ของประชาชน ได้แก่ การกำหนดเจตจำนงของตน การจัดการทรัพยากรและการประกันสิทธิของรัฐภาคีที่จะต้องให้สิทธิแก่ทั้งประชาชนและผู้ที่ไม่ใช่คนชาติของตน การประกันสิทธิความเท่าเทียมกันในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมระหว่างชายหญิง และเพื่อความเท่าเทียมกันในสังคมประชาธิปไตย การห้ามลิดรอนสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน การรับรองสิทธิในการทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยสภาพการทำงานที่ยุติธรรม ค่าจ้างที่เป็นธรรมตามความเป็นอยู่ และสภาพการ

ทำงานที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะ การก่อตั้งสหภาพแรงงาน สิทธิของคนงานสิทธิในสวัสดิการสังคม การประกันสังคม สิทธิของครอบครัวในฐานะจำเป็น สังคมพื้นฐานทางธรรมชาติ สิทธิของมารดา เด็ก ผู้เยาว์ และความคุ้มครองสิทธิ ในมาตรฐานการครองสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอในปัจจุบัน 4 โดยเฉพาะเรื่องอาหารโดยปลอดจากความ หิวโหย และการแบ่งสรรอาหาร สิทธิด้านสุขภาพ สุขลักษณะ บริการทางการแพทย์การควบคุมโรคระบาด โดยเฉพาะอนามัยทารก สิทธิทางการศึกษาซึ่งประถมศึกษาจะเป็นการศึกษาภาคบังคับที่ให้เปล่าแก่ทุกคนและ การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาที่เหมาะสมเท่าเทียมกัน รวมถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องส่งเสริม ให้มากที่สุด สิทธิที่จะมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และการดูแลจากภาครัฐที่จะคุ้มครอง อนุรักษ์ และการพัฒนา รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และทางวัฒนธรรม

2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2540 โดยมี คำแถลงตีความ 2 ประเด็น ได้แก่ ข้อ 1 วรรค 1 เรื่องการกำหนดเจตจำนงของตนเอง โดยมีได้หมายรวมถึง การแบ่งแยกดินแดนหรือเอกภาพทางการเมือง และข้อ 20 วรรค 1 การโฆษณาชวนเชื่อเพื่อทำสงคราม

เนื้อหาของกติกาฉบับนี้มี 6 ส่วน 53 ข้อ โดย 3 ส่วนแรก (ข้อ 1-27) เป็นสารบัญญัติว่าด้วยสิทธิต่างๆ ส่วนที่ 4 (ข้อ 27-45) ว่าด้วยคณะกรรมการและการเสนอรายงาน (ข้อ 40) การไกล่เกลี่ยข้อร้องเรียนระหว่าง ประเทศเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกติกาส่วนที่ 5 (ข้อ 46-47) ว่าด้วยการตีความ และส่วนที่ 6 (ข้อ 47-53) ว่าด้วยการลงนามเข้าเป็นภาคี การมีผลใช้บังคับ การแก้ไข การเก็บรักษาต้นฉบับทั้ง 5 ภาษา เป็นวิธีบัญญัติ ส่วนที่เป็นสารบัญญัติ 27 ข้อ กำหนดสิทธิต่างๆ ทั้งในส่วนที่เป็นสิทธิของประชาชน ซึ่งว่าด้วยการ กำหนดสิทธิของตนเองของประชาชนในเรื่องการเมือง และสามารถดำเนินการอย่างเสรีในการจัดการทรัพยากรและ พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของตน และการประกันสิทธิของรัฐภาคี ที่จะต้องส่งเสริมให้บังเกิดผล ตามสิทธิดังกล่าว โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ สิทธิเหล่านี้รวมสิทธิที่จะมีชีวิตและการยกเลิกโทษประหารชีวิต การห้ามการทรมาน/ลงโทษทารุณโหดร้าย การมีทาส เสรีภาพในความปลอดภัยของร่างกาย การห้ามการจับกุม โดยมีได้ทำผิดกฎหมาย การปฏิบัติต่อผู้ถูกจับกุมด้วยมนุษยธรรม เสรีภาพในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย ความเสมอภาค ในด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางศาล สิทธิในความเป็นส่วนตัว สิทธิเสรีภาพทางความคิดและศาสนา การห้ามการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อการสงครามและการเกลียดชังเผ่าพันธุ์ สิทธิในการชุมนุมอย่างสงบ การรวมตัว เป็นสมาคม การคุ้มครองครอบครัวและการสมรส สิทธิของเด็กในด้านคุ้มครอง การมีทะเบียนเกิดและสัญชาติ การมีสิทธิมีส่วนในการบริหารบ้านเมืองและสิทธิของชนกลุ่มน้อย

3) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women : CEDAW)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2528 โดยทำ คำแถลงตีความว่าข้อบทในอนุสัญญา CEDAW ต้องสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญไทย และตั้งข้อสงวนไว้ 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 29 เกี่ยวกับการเสนอเรื่องให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศพิจารณาในกรณีพิพาทระหว่างรัฐภาคี

เนื้อหาของอนุสัญญานี้มี 6 ส่วน 30 ข้อ ใน 4 ส่วนแรก (ข้อ 1-16) กล่าวถึงคำจำกัดความของคำว่า เลือกปฏิบัติต่อสตรี พันธกรณีของรัฐภาคีต้องดำเนินการเพื่อสนับสนุนความก้าวหน้าของสตรี ฯลฯ ส่วนที่ 2 (ข้อ 7- 9) กล่าวถึงความเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรีในด้านการเมืองและการดำรงชีวิต เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง ส่วนที่ 3 (ข้อ 10-14) กล่าวถึงสิทธิของสตรีที่จะต้องได้รับการดูแลทางเศรษฐกิจ การป้องกันความรุนแรงต่อสตรีในสถานที่ ทำงาน และการเข้าถึงบริการสุขภาพ ฯลฯ ส่วนที่ 4 (ข้อ 15-16) กล่าวถึงความเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรีในด้าน กฎหมาย ส่วนที่ 5 (ข้อ 17-22) กล่าวถึงการจัดตั้งคณะกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ พันธกรณี ของรัฐในการจัดทำรายงานของรัฐภาคีและการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ส่วนที่ 6 (ข้อ 23-30) กล่าวถึงการมีให้มี ข้อบทของอนุสัญญาที่จะขัดต่อกฎหมายภายในที่ดำเนินการมากกว่าที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาและกฎหมายระหว่าง

ประเทศที่มีอยู่ การนำพันธกรณีไปปฏิบัติในระดับประเทศ ฯลฯ ส่วนที่เป็นสารบัญญัติ 16 ข้อ จึงกำหนดตามความหมายของ “การเลือกปฏิบัติต่อสตรี” ซึ่งจะต้องถูกประณามและขจัดทุกประการโดยไม่ชักช้าและบรรจูลห้หลักการความเสมอภาคของ 2 เพศ ไว้เป็นหลักประกันในรัฐธรรมนูญ ตลอดจนกฎหมายและมาตรการอื่นๆ ที่จะจัดการให้เกิดความก้าวหน้าอย่างเต็มที่ของสตรี ทั้งโดยการออกมาตรการพิเศษ เร่งรัด ปรับแบบแผนทางสังคม วัฒนธรรม และระบบครอบครัว เพื่อความเสมอภาค การปราบปรามการค้าสตรีในทุกรูปแบบ ขจัดกาเลือกปฏิบัติในด้านการเมือง การเป็นผู้แทนรัฐบาล การร่วมงานในองค์การระหว่างประเทศ การได้มาและคงไว้ซึ่งสัญชาติของสตรีและบุตร ความเสมอภาคทางการศึกษา การจ้างงาน ค่าตอบแทน การคุ้มครองสุขภาพ การตั้งครุภร์ และการคลอดบุตรสิทธิประโยชน์ด้านครอบครัว สินเชื่อ กีฬา นันทนาการ วัฒนธรรม ขจัดกาเลือกปฏิบัติต่อสตรีในชนบททั้งด้านเศรษฐกิจ การพัฒนา สุขภาพ ประกันสังคม การศึกษา ผูกอบรม การรวมกลุ่มพึ่งตนเอง ความเสมอภาคทางกฎหมาย ตลอดจนสิทธิในการสมรสและความสัมพันธ์ทางครอบครัว

4) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดกาเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination : ICERD)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2546 โดยทำคำแถลงตีความไว้ว่าจะไม่รับพันธกรณีเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายไทยบัญญัติไว้ รวมทั้งมีข้อสงวน 1 ข้อ ได้แก่ ข้อ 22 ในเรื่องการเจรจาตกลงในเรื่องข้อพิพาทที่ไม่สามารถตกลงกันได้และเสนอให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศพิจารณา

เนื้อหาของอนุสัญญามี 3 ส่วน 25 ข้อ ส่วนแรก (ข้อ 1-7) กล่าวถึงคำจำกัดความของคำว่ากาเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติว่าหมายถึง การจำแนก กีดกัน การจำกัดหรือการเอื้ออำนวยพิเศษ เพราะเชื้อชาติ สีผิว เชื้อสายชาติกำเนิด หรือเผ่าพันธุ์ และการดำเนินมาตรการเพื่อขจัดกาเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ส่วนที่ 2 (ข้อ 8-16) กล่าวถึงการจัดตั้งคณะกรรมการการขจัดกาเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ พันธกรณีของรัฐในการจัดทำรายงาน และการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ส่วนที่ 3 (ข้อ 17-25) กล่าวถึงกระบวนการเข้าเป็นภาคีและการแก้ไขบทบัญญัติเพิ่มเติมของอนุสัญญา สารบัญญัติ 7 ข้อ ของอนุสัญญานี้กำหนดความหมายของ “กาเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ” การตีความและมาตรการพิเศษที่จัดขึ้นตามความจำเป็นด้วยเจตนา เพื่อประกันความก้าวหน้าของกลุ่มคนบางกลุ่ม ที่ต้องการความคุ้มครองและสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน การประณามกาเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและการประกันการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถาบันหรือสนับสนุนกาเลือกปฏิบัติเหล่านี้ การดำเนินมาตรการที่จะแก้ไขกฎระเบียบที่ก่อให้เกิดกาเลือกปฏิบัติด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสนับสนุนการประสานเชื้อชาติเข้าด้วยกัน การจัดให้มีมาตรการพิเศษชั่วคราว เพื่อสนับสนุนการคุ้มครองกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม เพื่อให้ได้รับสิทธิเสรีภาพอย่างเสมอภาค การประณามการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ สีผิว การโฆษณาชวนเชื่อในเรื่องความเหนือกว่าของบางชนกลุ่ม การเกลียดชังระหว่างเชื้อชาติ การลงโทษตามกฎหมายต่อการกระทำตามการประณามเหล่านี้ และห้ามการดำเนินการส่งเสริมกระตุ้นกาเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การประกันสิทธิของทุกคนให้เสมอภาคกันตามกฎหมายภายใต้ศาลและกระบวนการยุติธรรม การคุ้มครองของรัฐ การใช้สิทธิอย่างทั่วถึงและเสมอภาคในทางการเมือง กิจกรรมสาธารณะและบริการสาธารณะสิทธิของพลเมืองในเรื่องต่างๆ ทุกเรื่อง เช่น การมีถิ่นพำนัก การครองสัญชาติ การสมรสและเลือกคู่สมรส การรับมรดก สิทธิเสรีภาพทางความคิดเห็น การนับถือศาสนา สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งในด้านการทำงาน ที่อยู่อาศัย การสาธารณสุข การศึกษา กิจกรรมทางวัฒนธรรมและบริการต่างๆ และการประกันสิทธิของรัฐที่จะให้ความคุ้มครองแก่ทุกคนในอาณาเขตจากการเลือกปฏิบัติเหล่านี้รวมถึงสิทธิที่จะร้องขอค่าทดแทนจากศาลเพื่อชดใช้ความเสียหายอันเป็นผลจากการเลือกปฏิบัติเหล่านี้

5) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child : CRC)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) โดยการภาคยานุวัติ โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2535 ปัจจุบันมีข้อสงวน 1 ข้อ ได้แก่ เรื่องสถานะของเด็กผู้ลี้ภัย

เนื้อหาของอนุสัญญาฉบับนี้มี 3 ส่วน 54 ข้อ ส่วนแรก (ข้อ 1-41) กล่าวถึงหลักการและเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิต่างๆ ที่เด็กพึงได้รับ ประกอบด้วย สิทธิและเสรีภาพของเด็กโดยทั่วไป การคุ้มครองร่างกาย ชีวิต เสรีภาพและสวัสดิภาพของเด็ก การให้สวัสดิการสังคมแก่เด็ก การคุ้มครองสิทธิทางแพ่ง การคุ้มครองเด็กที่มีปัญหาความประพฤติหรือกระทำความผิดทางอาญา การคุ้มครองเด็กผู้ด้อยโอกาส ส่วนที่ 2 (ข้อ 42-45) กล่าวถึงหลักเกณฑ์และแบบพิธีซึ่งประเทศที่ให้สัตยาบันแก่อนุสัญญาต้องปฏิบัติตาม ส่วนที่ 3 (ข้อ 46-54) กล่าวถึงกลไกของอนุสัญญา ซึ่งกำหนดวิธีการติดตามดูแลการปฏิบัติตามอนุสัญญา และกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ในการใช้บังคับส่วนที่เป็นสารบัญญัติ 40 ข้อ ประกอบด้วยความหมายของ “เด็ก” การประกันสิทธิพื้นฐานของรัฐภาคีต่อเด็ก ในเขตอำนาจของตนบนสิทธิพื้นฐาน 4 ประการ คือ สิทธิที่จะมีชีวิต สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และสิทธิที่จะมีส่วนร่วม การไม่เลือกปฏิบัติ การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก การเคารพต่อความรับผิดชอบและสิทธิหน้าที่ของบิดามารดา ครอบครัว และสภาพสังคมของเด็ก การประกันสิทธิที่จะมีชีวิต สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และสิทธิที่จะมีส่วนร่วม การไม่เลือกปฏิบัติ การมีชื่อ มีสัญชาติ เอกลัทธิ การอยู่ร่วมกันระหว่างเด็กกับบิดามารดาและครอบครัว และการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกัน สิทธิเสรีภาพของเด็กในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก การแสวงหา/ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความคิด มโนธรรม ศาสนา การสมาคม ความเป็นส่วนตัว การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อและการคุ้มครองจากข้อมูลข่าวสารที่เป็นอันตราย การช่วยเหลือบิดามารดาผู้ปกครองให้สามารถเลี้ยงดูเด็กได้ การคุ้มครองจากความรุนแรงทั้งปวง การดูแลทางเลือกสำหรับเด็ก การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม การร้องขอสถานะผู้ลี้ภัย การดูแลเด็กพิการ การดูแลสุขภาพและการสาธารณสุขสำหรับเด็กและมารดา การประกันสังคม การได้รับมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เพียงพอ การศึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพ การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม นันทนาการ การคุ้มครองจากการถูกแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ยาเสพติด เพศ การลักพาตัว คำเด็ก การคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ทุกรูปแบบ การถูกรังแกหรือลอบโกยที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมการพิพาทด้วยอาวุธ การฟื้นฟูจิตใจ และการกลับคืนสู่สังคม การคุ้มครองเด็กที่ต้องประสบปัญหาด้านกฎหมายและต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และผลกระทบของอนุสัญญานี้ต่อกฎหมายเดิมที่มีอยู่

6) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment : CAT)

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีอนุสัญญา CAT ซึ่งมีผลบังคับใช้กับประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 เป็นต้นมา โดยมีการจัดทำถ้อยแถลงตีความ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ ข้อบทที่ 1 เรื่องคำนิยาม ของคำว่า “การทรมาน” เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยที่ใช้บังคับในปัจจุบันไม่มีบทบัญญัติจำกัดความโดยเฉพาะ ประเทศไทยจึงตีความหมายของคำดังกล่าวตามประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ข้อบทที่ 4 เรื่องการกำหนดให้การทรมานทั้งปวงเป็นความผิดที่ลงโทษได้ตามกฎหมายอาญา และนำหลักการนี้ไปใช้กับการพยายามการสมรู้ร่วมคิด และการมีส่วนร่วมในการทรมาน ประเทศไทยตีความในกรณีดังกล่าวตามประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ข้อบทที่ 5 เรื่องให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการต่างๆ ที่อาจจำเป็นเพื่อให้ตนมีเขตอำนาจเหนือความผิดที่อ้างถึงตามข้อบทที่ 4 โดยประเทศไทยตีความว่าเขตอำนาจเหนือความผิดดังกล่าวเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญาของประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน และตั้งข้อสงวน 1 ข้อ ได้แก่ ข้อบทที่ 30 วรรคหนึ่ง โดยประเทศไทยไม่รับผูกพันตามข้อบทดังกล่าว (ซึ่งระบุให้นำข้อพิพาทเกี่ยวกับการตีความหรือการนำอนุสัญญาฯ ไปใช้ขึ้นสู่การวินิจฉัยชี้ขาดของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศได้หากคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอ) ซึ่งการจัดทำข้อสงวนในข้อนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ยอมรับอำนาจของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเป็นการล่วงหน้า เว้นเสียแต่ว่าจะพิจารณาเห็นสมควรเป็นกรณีๆ ไป

อนุสัญญาฯ มีวัตถุประสงค์ในการระงับและยับยั้งการทรมาน รวมทั้งป้องกันมิให้องค์กรหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดที่เป็นการยุยง ยินยอม รู้เห็นเป็นใจ ช่มชู้หรือบังคับขู่เข็ญที่จะเป็นการทรมานโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างสาหัส ไม่ว่าจะทางกายหรือทางจิตใจต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อความมุ่ง

ประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสนทนหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามารถรวมทั้งการบังคับขู่เข็ญและการลงโทษบุคคลนั้นสำหรับการกระทำซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามารถกระทำหรือถูกสงสัยว่าได้กระทำ

7) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD)

ประเทศไทยได้ยื่นสัตยาบันสารลงนามอนุสัญญา CRPD เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2551 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 สิงหาคม 2551 และได้ทำคำแถลงตีความต่อข้อ 17 ของอนุสัญญา

เนื้อหาของอนุสัญญานี้มี 4 ส่วน 50 ข้อ ส่วนที่ 1 (ข้อ 1 – 3) กล่าวถึงวัตถุประสงค์คำนิยามและหลักการทั่วไป อาทิ การเคารพศักดิ์ในศรีที่มีมาแต่กำเนิด เสรีภาพในการตัดสินใจด้วยตนเองความเป็นอิสระของบุคคล การไม่เลือกปฏิบัติ การมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในสังคม การเคารพความแตกต่างความเท่าเทียมของโอกาส และความสามารถในการเข้าถึง ฯลฯ ส่วนที่ 2 (ข้อ 4-8) กล่าวถึงพันธกรณีทั่วไปความเท่าเทียมกัน และการไม่เลือกปฏิบัติ สตรีพิการ เด็กพิการ และการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคนพิการในสังคม ส่วนที่ 3 (ข้อ 9-30) กล่าวถึงสิทธิของคนพิการ อาทิ การจ้างงาน สุขภาพ การศึกษาเสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพในการย้ายถิ่นฐาน เสรีภาพจากการถูกทรมาน สิทธิในการสร้างครอบครัว ฯลฯ ส่วนที่ 4 (ข้อ 31-50) กล่าวถึงการเก็บรวบรวมสถิติข้อมูล ความร่วมมือระหว่างประเทศการตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานตามอนุสัญญา และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการประจำอนุสัญญา ฯลฯ

สาระสำคัญของอนุสัญญาฯ คือ รัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการในทุกรูปแบบ ทั้งในด้านกฎหมาย การปกครอง และการปฏิบัติต่างๆ ซึ่งรวมถึงการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันการเข้าถึงและใช้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันของคนพิการ ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง ข้อมูลข่าวสาร และบริการสาธารณะ การยอมรับความเท่าเทียมกันของคนพิการในทางกฎหมายสำหรับโอกาสในการรับการศึกษา การเข้าทำงาน การรักษาพยาบาล การประกันสิทธิและโอกาสที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเท่าเทียมกันกับบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ รัฐภาคีจะต้องมีกำหนดผู้ประสานงาน และกลไกประสานงานในรัฐบาลเพื่อเป็นกลไกหลักในการผลักดันและตรวจสอบการอนุวัติอนุสัญญาฯ โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างเต็มที่และรัฐภาคีมีพันธกรณีที่จะต้องเผยแพร่อนุสัญญาฯ ให้ประชาชนทั่วปทราบอย่างทั่วถึง โดยรวมถึงการเผยแพร่ในรูปแบบที่คนพิการในด้านต่างๆ สามารถเข้าถึงได้ รัฐภาคีต้องเสนอรายงานต่อคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิของคนพิการภายใน 2 ปี นับวันที่อนุสัญญาฯ มีผลบังคับกับรัฐภาคีนั้นๆ

นอกจากนี้ ยังมีสนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยยังมีได้เป็นภาคี จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance : ICPPED) อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families : ICRMW)

- **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยังคงตามหลักการตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องของรูปแบบและการปกครองของรัฐ การแบ่งแยกอำนาจและการใช้อำนาจนั้น รวมถึงการรับรองถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับด้านสิทธิและเสรีภาพของประชาชนสรุปได้ ดังนี้

➤ **หมวด 1 บททั่วไป** : มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับการคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

ความมุ่งหมาย : การบัญญัติมาตรา 4 เพื่อกำหนดหลักประกันเพื่อคุ้มครองความเท่าเทียมกันของบุคคลสิทธิ และเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลและปวงชนชาวไทย

➤ หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย : ประกอบด้วย

- มาตรา 25 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิ และเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพ เช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติแม้ยังไม่มี การตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

- มาตรา 26 การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญในกรณีที่มีรัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

- มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายมีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการสภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปเว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัยหรือจริยธรรม

- มาตรา 28 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การค้นตัวบุคคลหรือการกระทำใดอันกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพในชีวิตหรือร่างกาย จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ การทรมาน ทารุณกรรมหรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้

- มาตรา 29 บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญาเว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่

ในเวลาที่จะกระทำความผิดมิได้ ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้มีการหลบหนีในคดีอาญาจะบังคับให้บุคคลให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเองมิได้ คำขอประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาต้องได้รับการพิจารณาและจะเรียกหลักประกัน จนเกินควรแก่กรณีมิได้ การไม่ให้ประกันต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

- มาตรา 30 การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในขณะที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ

- มาตรา 31 บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการนับถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

- มาตรา 32 บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

- มาตรา 33 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการค้นเคหสถาน หรือที่โรหลักฐานจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

- มาตรา 34 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

เสรีภาพทางวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง แต่การใช้เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและต้องเคารพและไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น

- มาตรา 35 บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่น เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง จะกระทำมิได้ การให้นำข่าวสารหรือข้อความใดๆ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจัดทำขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ตรวจก่อนนำไปโฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือสื่อใดๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะกระทำในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม

เจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย

การให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นเพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์ หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่น เพื่ออุดหนุนกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นของเอกชน รัฐจะกระทำมิได้ หน่วยงานของรัฐที่ใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินให้สื่อมวลชน ไม่ว่าเพื่อประโยชน์ในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ หรือเพื่อการอื่นใดในทำนองเดียวกันต้องเปิดเผยรายละเอียดให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินทราบตามระยะเวลาที่กำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพตามวรรคหนึ่ง แต่ให้คำนึงถึงวัตถุประสงค์ และภารกิจของหน่วยงานที่ตนสังกัดอยู่ด้วย

- มาตรา 36 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าในทางใดๆ การตรวจ การกัก หรือการเปิดเผยข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน รวมทั้งการกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อให้ล่วงรู้หรือได้มาซึ่งข้อมูลที่บุคคลสื่อสารถึงกัน จะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

- มาตรา 37 บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของ ตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับ ความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้ เพื่อการที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลา การเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจนถ้ามิได้ใช้ประโยชน์เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือมีอสังหาริมทรัพย์เหลือจากการใช้ประโยชน์ และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะได้คืน ให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

ระยะเวลาการขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่มีได้ใช้ประโยชน์ หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไปให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ การตรากฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุเจาะจงอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็นมิให้ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา 26 วรรคสอง

- มาตรา 38 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

- มาตรา 39 การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักรจะกระทำมิได้

การถอนสัญชาติของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดจะกระทำมิได้

- มาตรา 40 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกัน หรือขจัดกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภคการจัดระเบียบการประกอบอาชีพเพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ หรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา

- มาตรา 41 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(2) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว

(3) ฟ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

- มาตรา 42 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อการป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด

- มาตรา 43 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(1) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(3) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(4) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชน

สิทธิของบุคคลและชุมชนตามวรรคหนึ่ง หมายความว่ารวมถึงสิทธิที่จะร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือรัฐในการดำเนินการดังกล่าวด้วย

- มาตรา 44 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

- มาตรา 45 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิธีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้เป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการให้สามารถดำเนินการโดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

- มาตรา 46 สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง

บุคคลย่อมมีสิทธิรวมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค

องค์กรของผู้บริโภคตามวรรคสองมีสิทธิรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระเพื่อให้เกิดพลังในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคโดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดตั้งอำนาจในการเป็นตัวแทนของผู้บริโภคและการสนับสนุนด้านการเงินจากรัฐให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

- มาตรา 47 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ

บุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

- มาตรา 48 สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพและบุคคลผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

- มาตรา 49 บุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้ ผู้ใดทราบว่ามีกรกระทำตามวรรคหนึ่งย่อมมีสิทธิร้องต่ออัยการสูงสุด เพื่อร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าวได้

ในกรณีที่อัยการสูงสุดมีคำสั่งไม่รับดำเนินการตามที่ร้องขอ หรือไม่ดำเนินการภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ผู้ร้องขอจะยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ได้

การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบต่อการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการตามวรรคหนึ่ง

ความมุ่งหมาย : ในการบัญญัติหมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย เพื่อรองรับแนวคิดที่ว่า มนุษย์ควรได้รับความคุ้มครองจากรัฐ เพื่อที่จะสามารถรักษาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ได้ โดยห้ามมิให้รัฐใช้อำนาจทางนิติบัญญัติออกกฎหมาย เพื่อลดทอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเกินจำเป็น ทั้งนี้ การรับรองสิทธิและเสรีภาพ แบ่งได้สามระดับ คือ ระดับที่ 1 สิทธิและเสรีภาพที่กระทบไม่ได้เลย ระดับที่ 2 สิทธิและเสรีภาพที่กระทบได้แต่ไม่เกินเงื่อนไขที่กำหนด และระดับที่ 3 สิทธิและเสรีภาพที่กระทบได้โดยไม่มีเงื่อนไข ได้แก่ สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล นอกจากนั้นที่มาของหมวด 3 นี้ยังสืบเนื่องมาจากหลักการที่วางไว้ในหมวด 1 บททั่วไป มาตรา 4 ที่บัญญัติว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน” ทั้งนี้ ตามหลักสากล สิทธิและเสรีภาพ หมายถึง “ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพติดตามมาตั้งกำเนิดและมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน” ซึ่งสามารถอธิบายความหมายที่เกี่ยวข้อง ได้ดังนี้

1. ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายรับรองแต่ถ้าจะห้ามหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพต้องตราเป็นกฎหมาย เช่น คู่รักผู้ชายกับผู้ชาย คู่รักผู้หญิงกับผู้หญิง สามารถอยู่ด้วยกันได้โดยไม่มีกฎหมายออกมาบังคับ

2. เลือกลงปฏิบัติไม่ต้องทำให้ทุกคนใช้สิทธิเสรีภาพได้เหมือนกับคนอื่น การทำให้คนใช้สิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน เป็นสิ่งที่ต้องทำโดยไม่เลือกปฏิบัติ เช่น การทำทางให้คนพิการได้มีสิทธิใช้ทางเท้าได้เหมือนคนปกติ

3. การใช้สิทธิเสรีภาพต้องมีความรับผิดชอบไม่กระทบกระเทือนสิทธิเสรีภาพของคนอื่น และความมั่นคงปลอดภัยของรัฐ เมื่อประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพ รัฐมีหน้าที่โดยปริยาย ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้วางหลักการให้เป็นสากลมากขึ้น คือ “อะไรที่ไม่ได้ห้ามไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย สามารถทำได้และได้รับการคุ้มครอง” และกำหนดกรอบการใช้สิทธิเสรีภาพตามหลักสากลไว้ 3 ข้อ ดังนี้

3.1 ต้องไม่กระทบความมั่นคงปลอดภัยของชาติ

3.2 ต้องไม่กระทบความสงบเรียบร้อย

3.3 ต้องไม่กระทบสิทธิเสรีภาพของคนอื่น

ทั้งนี้ ความในหมวด 3 แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้มีการปรับปรุงหลักการให้ครอบคลุมกว้างขึ้นกว่าเดิมจากที่เคยกำหนดให้สิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการคุ้มครองจะมีเฉพาะที่กฎหมายบัญญัติเท่านั้น โดยได้บัญญัติให้เปิดกว้างสอดคล้องกับหลักสากล เพื่อให้ประชาชนมีสิทธิและเสรีภาพอย่างเท่าเทียมกันในระบอบประชาธิปไตยให้สามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ทันทีไม่ต้องรอให้มีการบัญญัติกฎหมายอนุวัติการมาใช้บังคับก่อน ทั้งนี้ ถ้าไม่ได้มีการกำหนดห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่นแล้ว บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำกรนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ ยังได้รับรองสิทธิชุมชนมากขึ้นกว่าเดิมด้วย อย่างไรก็ตามการใช้สิทธิและเสรีภาพย่อมต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ โดยในหมวดนี้ได้กำหนดกรอบการใช้สิทธิและเสรีภาพว่าต้องไม่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ต้องไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

➤ หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย : ประกอบด้วย

- มาตรา 50 บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้
 - (1) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 - (2) ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - (3) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
 - (4) เข้ารับการศึกษอบรมในการศึกษาภาคบังคับ
 - (5) รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ
 - (6) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม
 - (7) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ เป็นสำคัญ
 - (8) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม
 - (9) เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ
 - (10) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

ความมุ่งหมาย : ในการบัญญัติหมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย ได้กำหนดให้ปวงชนชาวไทยต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ ความจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดหน้าที่ของบุคคลไว้ในรัฐธรรมนูญ เนื่องจากคำว่า “สิทธิและเสรีภาพ” ก็ย่อมมี “หน้าที่” คู่กันเสมอ เมื่อบุคคลมีสิทธิและเสรีภาพ ย่อมก่อให้เกิดหน้าที่ด้วย และหน้าที่เหล่านี้จะต้องมีการตรากฎหมายมาใช้บังคับ ซึ่งอาจมีผลเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพแม้กระทั่งสิทธิขั้นพื้นฐานบางประการได้ ซึ่งบทบัญญัติในหมวด 4 ยังคงหน้าที่ของปวงชนชาวไทยทั่วไปที่มีอยู่เดิม และมีหน้าที่ที่เพิ่มขึ้นใหม่ ซึ่งจะสอดคล้องกับหลักการที่บัญญัติในมาตรา 35 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 กล่าวคือ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การเข้ารับการศึกษอบรมในการศึกษาภาคบังคับ การไม่สร้างความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม การลงประชามติความร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม และการไม่สนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ

ส่วนที่ 2

การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

ประเทศไทยมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยอยู่ภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน โดยสรุปสาระสำคัญของแต่ละแผนได้ ดังนี้

❖ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

“แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” คือ แผนที่รัฐจัดทำขึ้น เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของประเทศ ให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ให้ก้าวหน้าทัดเทียมระดับสากล

ที่มาของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สืบเนื่องจากการประชุม World Conference on Human Rights ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย เมื่อปี ค.ศ. 1993 ที่ประชุมได้รับรองเอกสารสำคัญด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งได้แก่ ปฏิญญาเวียนนาและแผนปฏิบัติการ (Vienna Declaration and Programme of Action) โดยย่อหน้าที่ 71 ของปฏิญญาดังกล่าว เสนอแนะให้แต่ละรัฐพิจารณาความจำเป็นในการจัดทำแผนสิทธิมนุษยชนเพื่อกำหนดวิธีการที่จะให้มีการปรับปรุง ส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชน

ปี 2543 คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน ได้ดำเนินการตาม “ปฏิญญาเวียนนาและแผนปฏิบัติการ” ดังกล่าว โดยจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อเป็นเครื่องมือ กลไก และมาตรการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ส่งเสริม ปกป้อง คุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชน โดยมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2543 เรื่อง นำเสนอร่างนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน มอบหมายให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานกลางในการประสานและติดตามการดำเนินงาน และเมื่อมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้มีการถ่ายโอนภารกิจการจัดทำและขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และในปัจจุบันประเทศไทยใช้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562-2565) ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ประกาศใช้แผนดังกล่าว เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2563 และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติต่อไป

สาระสำคัญของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562-2565)

ทิศทางสำหรับขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนฯ ถือเป็นสิ่งสำคัญ จึงได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ “สังคมรู้หน้าที่ เคารพสิทธิมนุษยชน และได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นธรรม” เพื่อเป็นทิศทางให้ส่วนราชการสามารถดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมาย คือ “การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลง”

1. รายละเอียดแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 : ประกอบด้วย สถานการณ์ภาพรวม ตัวชี้วัด ข้อท้าทาย ข้อเสนอแนะ และหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานร่วม โดยจำแนกเป็น แผนรายด้าน 10 ด้าน และแผนรายกลุ่ม 12 กลุ่ม โดยมีการจัดลำดับความสำคัญตาม Handbook on National Human Rights Plans of Action ดังนี้

แผนรายด้าน 10 ด้าน

 <p>กระบวนการยุติธรรม</p> <p>เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีความรู้ทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมและสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมเพิ่มขึ้น</p> <p>1</p>	 <p>การศึกษา</p> <p>เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสมีสิทธิทางการศึกษาที่ดีขึ้น</p> <p>2</p>	 <p>เศรษฐกิจและธุรกิจ</p> <p>เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตไปพร้อมกับการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม</p> <p>3</p>	 <p>การขนส่ง</p> <p>เพื่อพัฒนาวัดกรรมด้านการขนส่งที่ตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มคนพิการและผู้สูงอายุ</p> <p>4</p>
 <p>สาธารณสุข</p> <p>เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ หลักประกันสุขภาพในเรื่องระบบบริการสำหรับประชาชน(กลุ่มเปราะบาง) เช่นการรักษาพยาบาล</p> <p>5</p>	 <p>ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี</p> <p>เพื่อพัฒนาและจัดทำมาตรการคุ้มครองข้อมูลและเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมออนไลน์</p> <p>6</p>	 <p>ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>เพื่อสร้างความสมดุลระหว่างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เหมาะสมกับการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของประเทศ</p> <p>7</p>	 <p>การเมืองการปกครองและความมั่นคง</p> <p>เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีสิทธิในการมีส่วนร่วมและกระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบายมากกว่าการมีส่วนร่วมที่รัฐกำหนด</p> <p>8</p>
 <p>ที่อยู่อาศัย</p> <p>เพื่อสร้างมาตรการหรือนโยบายหรือโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้รายได้น้อยและกลุ่มเปราะบาง</p> <p>9</p>		 <p>สิทธิชุมชน วัฒนธรรม และศาสนา</p> <p>เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแนวปฏิบัติของแต่ละศาสนา รวมทั้งส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในการจัดการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน</p> <p>10</p>	

แผนรายกลุ่ม 12 กลุ่ม

 <p>เด็กและเยาวชน</p> <p>เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาและคุ้มครองสิทธิอย่างมีคุณภาพทั่วถึง และเท่าเทียม (เช่น การศึกษา การเข้ารับบริการสุขภาพ)</p> <p>1</p>	 <p>นักปกป้องสิทธิมนุษยชน</p> <p>เพื่อให้ความคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชนผ่านการดำเนินการต่าง ๆ เช่น เร่งผลักดันร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2</p>	 <p>ผู้ต้องราชทัณฑ์</p> <p>เพื่อส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเพื่อลดปริมาณคดีชั้นศาล รวมทั้งเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังมีศักยภาพและความรู้ในการประกอบอาชีพ</p> <p>3</p>	 <p>ผู้พ้นโทษ</p> <p>เพื่อส่งเสริมคุ้มครองให้กลุ่มผู้พ้นโทษได้รับการคุ้มครองอย่างเป็นธรรมเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติและสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี</p> <p>4</p>
 <p>ผู้สูงอายุ</p> <p>เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุข สาธารณูปโภคอย่างทั่วถึงตามที่รัฐจัดให้ รวมทั้งมีมาตรการจูงใจให้มีหน่วยงานดูแล</p> <p>5</p>	 <p>คนพิการ</p> <p>เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก การศึกษา และใช้ประโยชน์จาบริการสาธารณะได้อย่างเพิ่มขึ้น</p> <p>6</p>	 <p>ชาติพันธุ์ ผู้ไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และผู้แสวงหาที่พักพิงในเขตเมือง</p> <p>เพื่อให้มีมาตรการในการแก้ปัญหาแก่กลุ่มชาติพันธุ์ ผู้ไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ให้สามารถเข้าถึงสวัสดิการของภาครัฐ</p> <p>7</p>	 <p>ความหลากหลายทางเพศ</p> <p>เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและไม่เลือกปฏิบัติทางเพศในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจ้างงาน กระบวนการสืบสวน สอบสวนคดี การล่วงละเมิดทางเพศ</p> <p>8</p>
 <p>ผู้ป่วย (ผู้ติดเชื้อ HIV ผู้ป่วยเอดส์ ผู้เสพยา)</p> <p>เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนโดยเน้นเรื่องการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อผู้ติดเชื้อและผู้ป่วย</p> <p>9</p>	 <p>สตรี</p> <p>เพื่อพัฒนากลไกสอดส่องปัญหาการกระทำ ความรุนแรงต่อสตรี และสร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบยุติธรรม</p> <p>10</p>	 <p>เกษตรกรและแรงงาน</p> <p>เพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาตามที่กฎหมายกำหนด เช่น พ.ร.บ.ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560</p> <p>11</p>	 <p>ผู้เสียหายและพยาน</p> <p>เพื่อพัฒนากลไกช่วยเหลือผู้เสียหายในคดีอาญาให้สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>12</p>

2. การกำหนดตัวชี้วัด : กำหนดโดยอ้างอิงตามข้อเสนอแนะการจัดทำตัวชี้วัดของสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ตัวชี้วัดขององค์การอนามัยโลก รวมทั้งตัวชี้วัดของแผนระดับที่ 1 แผนระดับที่ 2 และแผนระดับที่ 3 ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้สำหรับการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามแผน

3. กลไกการขับเคลื่อนแผน : กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำ ประสาน ขับเคลื่อน และติดตามการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 โดยการประสานการดำเนินงานร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนงานสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยให้ถูกต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกิดผลเป็นรูปธรรม

4. ประโยชน์ที่จะได้รับ

- หน่วยงานมีกรอบการทำงานโดยคำนึงถึงมิติสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะช่วยให้ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลง
- ประชาชนมีหลักประกันด้านสิทธิมนุษยชน
- สังคมไทย เป็นสังคมที่เคารพสิทธิ เสรีภาพ และสิทธิมนุษยชน
- ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ดี และได้รับการยอมรับในเวทีระหว่างประเทศ

แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน กระทรวงแรงงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 -2565 ภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4

แผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน กระทรวงแรงงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 -2565 ภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรมการจัดหางาน ดังนี้

• **กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มแรงงาน**

- ประเด็นข้อเสนอแนะที่ 5) ควรมีการฝึกทักษะอาชีพ หรือใช้ประโยชน์จากประสบการณ์จากแรงงานผู้สูงอายุ (หลังการเกษียณอายุ) รวมถึงสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลและสวัสดิการต่าง ๆ ของแรงงานภายหลังการเกษียณอายุ

กรมการจัดหางาน มีโครงการ/กิจกรรมรองรับ คือ โครงการที่ 1 : โครงการขยายโอกาสการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุ

• **ด้านกระบวนการยุติธรรม**

- ประเด็นข้อเสนอแนะที่ 2) หน่วยงานภาครัฐจะต้องเข้ามาดูแลเร่งด่วน และรัฐจะต้องใช้มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ การปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ การส่งเสริมสภาพทางเศรษฐกิจให้มีความเท่าเทียมกันและเสมอภาค โดยสร้างอาชีพสร้างรายได้ ให้โอกาสคนที่ด้อยโอกาสหรือคนที่ไม่มีความรู้ได้มีอาชีพที่ถูกต้องและเหมาะสม การสนับสนุนการศึกษาให้มีการศึกษาที่เท่าเทียมกัน และมีมาตรฐานที่แท้จริง ทั้งนี้ ในการที่จะดูแลด้านนี้ภาคธุรกิจเอกชนและภาครัฐต้องร่วมมือกันในการที่จะป้องกันและปราบปรามและลดปัญหาการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในประเทศ โดยอาจจะจูงใจสถานประกอบการต่างพื้นที่ด้วยการลดภาษี หรือเพิ่มมาตรการที่รัฐเก็บภาษีเพิ่มสำหรับต่างภูมิภาคให้นำไปเป็นรายได้ของท้องถิ่น เพื่อที่จะพัฒนาให้พอกับปริมาณของประชากรที่มีอยู่จริง

กรมการจัดหางาน มีโครงการ/กิจกรรมรองรับ ประกอบด้วย

1. โครงการที่ 1 : โครงการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครแรงงาน คนหางาน ประชาชนทั่วไป ผู้สนใจไปทำงานต่างประเทศและผู้ถูกระงับการเดินทางที่มีพฤติการณ์ที่จะลักลอบไปทำงานต่างประเทศ

2. โครงการที่ 2 : โครงการศูนย์ประสานแรงงานประมง กลุ่มเป้าหมาย คือ แรงงานประมง และ นายจ้าง/สถานประกอบการ

3. โครงการที่ 3 : โครงการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าว กลุ่มเป้าหมาย คือ คนต่างด้าว และนายจ้าง/สถานประกอบการ

• **ด้านเศรษฐกิจและธุรกิจ**

- ประเด็นข้อเสนอแนะที่ 3) มุ่งเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ที่ช่วยเพิ่มการเติบโตทางเศรษฐกิจ พร้อมกับการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม อาทิ การกำหนดมาตรการที่ช่วยให้สิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ของรัฐเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม อีกทั้งอาจมีการพิจารณากำหนดมาตรการช่วยเหลือกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ในสังคมเป็นพิเศษให้สามารถประกอบอาชีพและแข่งขันในตลาดเสรีกับกลุ่มอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ควรใช้ มาตรการทางภาษี โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีที่ต้องการมุ่งหวังผลในเชิงการถ่ายโอนทรัพยากรจากผู้มีรายได้มากไปสู่ ผู้มีรายได้น้อย เช่น ภาษีที่ดิน และภาษีมรดกอย่างระมัดระวัง เพื่อไม่ให้เกิดการบิดเบือน (Distortion) ของพฤติกรรมในการจัดสรรทรัพยากรของหน่วยต่าง ๆ ในทางเศรษฐกิจอันจะนำไปสู่ความสูญเสียเปล่า (Deadweight loss) ของทรัพยากรโดยไม่จำเป็น

กรมการจัดหางาน มีโครงการ/กิจกรรมรองรับ ประกอบด้วย

1. โครงการที่ 1 : ก้าวสู่งานที่ดีคนมีคุณภาพกิจกรรมการให้บริการจัดหางานของศูนย์บริการจัดหางาน เพื่อคนไทย กลุ่มเป้าหมาย คือ แรงงานที่มาใช้บริการ ณ ศูนย์บริการจัดหางานเพื่อคนไทย

2. โครงการที่ 2 : กิจกรรมการให้บริการจัดหางานในประเทศ กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย

3. โครงการที่ 3 : กิจกรรมการให้บริการจัดหางานต่างประเทศ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ประสงค์จะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ

• **กลุ่มผู้ต้องราชทัณฑ์**

- ประเด็นข้อเสนอแนะที่ 5) เตรียมความพร้อมของผู้ต้องราชทัณฑ์ในการเข้าสู่สังคมเป็นประเด็นเร่งด่วน สำคัญทั้งการเตรียมความพร้อมของกลุ่มผู้ต้องขังให้มีศักยภาพและความรู้เหมาะสมในการประกอบอาชีพ มีรายได้เพียงพอสามารถคืนสู่สังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ

กรมการจัดหางาน มีโครงการ/กิจกรรมรองรับ คือ โครงการที่ 1 : โครงการเตรียมความพร้อมแก่กำลัง แรงงานกิจกรรมแนะแนวอาชีพและส่งเสริมอาชีพให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ผู้ถูกคุมประพฤติและผู้ต้องขัง กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ผู้ถูกคุมประพฤติและผู้ต้องขัง

• **กลุ่มผู้พ้นโทษ**

- ประเด็นข้อเสนอแนะที่ 1) การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้ผู้พ้นโทษ รวมทั้งเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนร่วมด้วย สามารถกลับคืนสู่สังคมได้ (Reintegrate) มีที่ปรึกษาด้านอาชีพวัดความสามารถของผู้พ้นโทษในช่วงก่อนพ้นโทษ 6 เดือน ให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือกัน (Wrap around Approach) สร้างอาชีพให้ตั้งแต่เริ่มเป็นผู้ต้องขัง

กรมการจัดหางาน มีโครงการ/กิจกรรมรองรับ คือ โครงการที่ 1 : โครงการเตรียมความพร้อมแก่กำลัง แรงงานกิจกรรมแนะแนวอาชีพและส่งเสริมอาชีพให้เด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ผู้ถูกคุมประพฤติและผู้ต้องขัง กลุ่มเป้าหมาย คือ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจ ผู้ถูกคุมประพฤติและผู้ต้องขัง

• **กลุ่มคนพิการ**

- ประเด็นข้อเสนอแนะที่ 3) เร่งปรับทัศนคติ สร้างความตระหนักรู้เรื่องสิทธิคนพิการ ให้แก่คนพิการ ครอบครัว ผู้ประกอบการ นายจ้าง ชุมชน เพื่อส่งเสริมทัศนคติเชิงบวกและการปฏิบัติต่อคนพิการอย่างเคารพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

กรมการจัดหางาน มีโครงการ/กิจกรรมรองรับ ประกอบด้วย

1. โครงการที่ 1 : กิจกรรมจัดหางานให้คนพิการมีงานทำ กลุ่มเป้าหมาย คือ คนพิการ
2. โครงการที่ 2 : กิจกรรมส่งเสริมคนพิการทำงานในหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มเป้าหมาย คือ คนพิการ

❖ แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ความเป็นมา : ด้วยคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council : HRC) ได้มีข้อมติที่ 17/4 เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2554 รับรองหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs) เพื่อเป็นแนวทางให้ทุกภาคส่วนร่วมกันเฝ้าระวังและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลจากการประกอบธุรกิจ โดยภาครัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครองประชาชนไม่ให้ถูกละเมิด ส่วนภาคธุรกิจให้ประกอบธุรกิจด้วยความเคารพสิทธิมนุษยชน และร่วมกันทำหน้าที่เยียวยาผู้ได้รับผลกระทบหรือถูกละเมิดอันเป็นผลมาจากการประกอบธุรกิจ และเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม คณะทำงานฯ จึงได้เสนอให้ประเทศต่างๆ จัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights : NAP)

สำหรับประเทศไทย เนื่องจากในช่วงระยะหลังมีจำนวนข้อร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลจากการประกอบธุรกิจเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญ จำเป็นและเร่งด่วนในการแก้ปัญหา จึงได้ให้คำมั่นโดยสมัครใจ พร้อมทั้งตอบรับข้อเสนอแนะของประเทศสวีเดนในเวทีการประชุมเพื่อทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยตามกระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 สมัยที่ 25 เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559 ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส เพื่อยืนยันความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหาดังกล่าว โดยส่งเสริมให้ภาคธุรกิจ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ เคารพสิทธิมนุษยชนตลอดจนรับรองว่าจะจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนเพื่ออนุวัติการตามหลักการ UNGPs ซึ่งต่อมาคณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2560 มอบหมายให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งกำชับให้เร่งปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

ทั้งนี้ หลักการ UNGPs ถือเป็นเอกสารระหว่างประเทศฉบับแรกที่กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ของรัฐและความรับผิดชอบของภาคเอกชน อย่างไรก็ตาม UNGPs ไม่ถือเป็นตราสารระหว่างประเทศที่ก่อให้เกิดพันธกรณีให้รัฐต้องปฏิบัติตามไม่มีสภาพบังคับ หรือมีองค์กระระดับระหว่างประเทศที่กำกับดูแลการปฏิบัติตาม ดังนั้น การรับหลักการ UNGPs ไปปฏิบัติไม่ว่าจะโดยรัฐ หรือเอกชนจึงขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความสมัครใจ

หลักการ UNGPs ประกอบด้วยสาระสำคัญ จำนวน 31 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย หลักการพื้นฐาน 3 เสาหลัก ได้แก่

• **เสาหลักที่ 1 : การคุ้มครอง (Protect)** กำหนดหน้าที่ของรัฐในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (ข้อ 1-10) กล่าวคือ รัฐมีหน้าที่ในการปกป้องและคุ้มครองบุคคลไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิไม่ว่าจะโดยรัฐหรือบุคคล/องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ ซึ่งรวมถึงภาคธุรกิจเอกชน โดยแม้รัฐจะไม่ต้องรับผิดชอบในการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเอกชน แต่รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อให้มีการป้องกัน ลงโทษ และเยียวยา ในกรณีที่เกิดการละเมิดโดยนโยบายหรือมาตรการ เช่น การอำนวยความสะดวกอื่น อีกทั้งรัฐมีหน้าที่ในการสื่อให้ทราบถึงความคาดหวังต่อภาคเอกชนที่ดำเนินการ หรือจดทะเบียนภายในดินแดนของตนให้เคารพสิทธิมนุษยชน รวมถึงสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเคารพสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ หมายรวมถึง การดำเนินธุรกิจในต่างประเทศของเอกชนจากรัฐนั้น ๆ โดยเฉพาะในกรณีที่มีการดำเนินธุรกิจดังกล่าว มีรัฐเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือร่วมให้การสนับสนุนด้วยความเชื่อมโยงระหว่างรัฐ-ธุรกิจ ซึ่งหลักการ UNGPs ข้อ 4 - 6 ยังกล่าวถึงหน้าที่ของรัฐในการประกันสิทธิในกรณีการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ กรณีรัฐทำสัญญาจ้างเอกชน และกรณีรัฐทำธุรกรรมเชิงพาณิชย์กับเอกชน เช่น การกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนไว้ในสัญญาระหว่างรัฐ-เอกชน

• **เสาหลักที่ 2 : การเคารพ (Respect)** กำหนดให้บริษัทเอกชนมีความรับผิดชอบในการเคารพสิทธิมนุษยชน (ข้อ 11 – 24) กล่าวคือ บริษัทเอกชนเคารพสิทธิมนุษยชนโดยการปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศที่มีไว้เพื่อปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของคนในประเทศ นอกจากนี้ บริษัทเอกชนยังควรมีความรับผิดชอบในการเคารพสิทธิมนุษยชนซึ่งสามารถกระทำได้โดยการไม่ละเมิด หรือหลีกเลี่ยงการละเมิด และการจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้น โดยควรตรวจสอบประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อป้องกันมิให้เกิดการละเมิดอีกทั้งดำเนินการเพื่อให้ผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนนั้นได้รับการบรรเทาหรือแก้ไข กล่าวคือ เอกชนควรมีกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนรอบด้านที่เหมาะสมกับขนาดของกิจการ ความเสี่ยง และผลกระทบจากการดำเนินงาน

• **เสาหลักที่ 3 : การเยียวยา (Remedy)** กล่าวคือ ผู้เสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคธุรกิจควรเข้าถึงการเยียวยาได้ โดยรัฐมีหน้าที่ในการสืบสวน สอบสวน ลงโทษ และแก้ไขสถานการณ์ ซึ่งสามารถทำได้ผ่านกระบวนการยุติธรรม หรือช่องทางอื่นของรัฐ หรือช่องทางที่ไม่เป็นทางการที่รัฐจัดให้ รวมถึงผ่านกลไกรับข้อร้องเรียนโดยบริษัทเอกชนมีความรับผิดชอบในระดับบริษัทในการจัดให้มีกระบวนการปรึกษาหารือ ให้ข้อมูลแจ้งเตือนถึงผลกระทบที่อาจมีต่อบุคคล หรือชุมชนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการมีแนวทางแก้ไข หรือบรรเทาความทุกข์ที่เกิดจากการกระทำของบริษัท

แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสหประชาชาติฯ ได้กำหนดแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนแบ่งออกเป็น 5 ระยะ 15 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ระยะเริ่มต้น

1. ประกาศเจตนารมณ์รัฐบาล
2. สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ และกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ
3. เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่ใช่ภาครัฐ
4. จัดทำแผนปฏิบัติการและจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการดังกล่าว

ระยะที่ 2 การประเมินและหารือกับภาคส่วน

5. ทำความเข้าใจผลกระทบเชิงลบด้านสิทธิมนุษยชน
6. ระบุช่องว่างในการปฏิบัติตามหลักการ UNGPs ทั้งของภาครัฐและภาคธุรกิจ
7. หารือกับภาคส่วนต่างๆ และกำหนดประเด็นสำคัญลำดับแรก

ระยะที่ 3 การร่างแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

8. ร่างแผนปฏิบัติการฯ เบื้องต้น
9. นำร่างแผนปฏิบัติการฯ ไปหารือกับภาคส่วนต่างๆ
10. ปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการฯ ในขั้นสุดท้าย และเปิดตัวแผนปฏิบัติการฯ

ระยะที่ 4 การนำแผนปฏิบัติการฯ ไปสู่การปฏิบัติ

11. ปฏิบัติตามกิจกรรมที่กำหนดในแผนปฏิบัติการฯ และร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่อไป
12. ประกันการตรวจตราการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการฯ โดยภาคส่วนต่างๆ

ระยะที่ 5 การปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการฯ

13. ประเมินผลกระทบจากแผนปฏิบัติการฯ และระบุช่องว่าง
14. หารือกับภาคส่วนต่างๆ และระบุประเด็นสำคัญลำดับแรก
15. ร่างแผนปฏิบัติการฯ ฉบับปรับปรุง และหารือกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อปรับปรุงในขั้นสุดท้ายและประกาศใช้

กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ได้เริ่มดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ตั้งแต่ปี 2559 มาอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ ตลอดจนบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการระดมความคิด เก็บรวบรวมข้อมูลและรับฟังความเห็นในการกำหนดประเด็นหลัก (Key Priority Area)

ที่บรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการฯ ระยะเวลาที่ 1 (พ.ศ. 2562 - 2565) ซึ่งได้แก่ 1) แรงงาน 2) ชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 3) นักปกป้องสิทธิมนุษยชน 4) การลงทุนระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติ เนื่องจากเป็นประเด็นที่ได้รับการสะท้อนในหลายพื้นที่ โดยมีลักษณะรูปแบบปัญหาและกิจกรรมที่หลากหลายเกี่ยวข้องกับบุคคล ชุมชน และสังคมในวงกว้าง อีกทั้งมีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับมิติทั้งในประเทศและภายนอกประเทศ โดยแผนดังกล่าวมีกำหนดระยะเวลาบังคับใช้ 4 ปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2562 - 2565 ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ 5 ปีแรก (พ.ศ. 2561 - 2565) อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ตลอดจนการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. แผนปฏิบัติการด้านแรงงาน
2. แผนปฏิบัติการด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
3. แผนปฏิบัติการด้านนักปกป้องสิทธิมนุษยชน
4. แผนปฏิบัติการด้านการลงทุนระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ

ซึ่งเนื้อหาของแผนปฏิบัติการแต่ละด้าน ประกอบด้วย สถานการณ์ในภาพรวม ข้อท้าทาย และแผนปฏิบัติการที่มีการกำหนดแผนกิจกรรมที่จะดำเนินงาน หน่วยงานรับผิดชอบ กรอบระยะเวลาดำเนินการ ตัวชี้วัด และความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมที่จะดำเนินการกับยุทธศาสตร์ชาติและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการฯ ไปสู่การปฏิบัติและการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ซึ่งประกอบด้วยตัวอย่างแผนการดำเนินงานระยะสั้น แผนการดำเนินงานระยะยาว กลไกกำกับดูแล และติดตามการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ การประเมินผล และปฏิบัติการ และทิศทางของแผนปฏิบัติการฯ

ทั้งนี้ แผนปฏิบัติการฯ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงาน ได้แก่ แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะเวลาที่ 1 ด้านแรงงาน เสาที่ 1 และ เสาที่ 3 โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกรมการจัดหางาน ดังนี้

- **เสาหลักที่ 1** การคุ้มครอง มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง 7 ประเด็น 12 กิจกรรม

1. **ประเด็นที่ 2** การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.1 กิจกรรมที่ 5 ศึกษาหลักการทั่วไปขององค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดหางานอย่างเป็นธรรม (ILO General Principles and Operational Guidelines on Fair Recruitment) และทบทวนกฎหมาย และแนวปฏิบัติที่บังคับใช้อยู่เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการฯ ดังกล่าว

1.2 กิจกรรมที่ 6 ทบทวนนโยบายการจ้างแรงงานในพื้นที่ชายแดนในลักษณะที่มุ่งคุ้มครองคนทำงานที่มีกฎหมายบัญญัติรับรองไว้แล้วทุกฉบับ โดยไม่เลือกปฏิบัติรวมทั้งคุ้มครองสมาชิกที่เป็นผู้ติดตาม ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับฉันทามติอาเซียนว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของแรงงานข้ามชาติ

2. **ประเด็นที่ 4** การจัดหางาน

- กิจกรรมที่ 10 พัฒนามาตรการควบคุมและตรวจตราการจัดหางานที่เป็นธรรม

3. **ประเด็นที่ 5** การพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ให้กับแรงงาน

- กิจกรรมที่ 11 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน สิทธิแรงงานความปลอดภัยในการทำงาน ประกันสังคม แก่กลุ่มแรงงาน ซึ่งรวมถึงแรงงานข้ามชาติ รวมทั้งพัฒนาสื่อหลากหลายรูปแบบ รวมถึงคู่มือเพื่อเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวในภาษาที่แรงงานดังกล่าวสามารถเข้าใจได้ง่าย

4. **ประเด็นที่ 6** การขจัดการเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน/ทำงาน

4.1 กิจกรรมที่ 12 การส่งเสริมอาชีพและการจ้างงานให้กับคนพิการในสถานประกอบการและหน่วยงานของรัฐ โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างผู้ประกอบการกับคนพิการ พร้อมทั้งมีระบบคัดกรองความสามารถคนพิการเพื่อจัดหางานให้เหมาะสม

1) การจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสมกับคนพิการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยให้คนพิการเข้าถึงทั้งด้านกายภาพ การบริการ องค์กร และอุปกรณ์เครื่องมือ รวมทั้งคนพิการสามารถเข้าถึง

เครื่องมือและอุปกรณ์ช่วยเหลือ เช่น รถเข็นคนพิการ หน้าจอคอมพิวเตอร์แบบสัมผัส เป็นต้น เพื่อให้คนพิการสามารถทำงานได้เหมือนกับผู้ใช้ปฏิบัติงานทั่วไปในองค์กร

2) การพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านคนพิการให้มีความเชี่ยวชาญในการเป็นนักแนะแนวและสอนงานคนพิการ (Job Coach) โดยจะต้องมีการฝึกอบรมนักแนะแนว และสอนงานคนพิการ (Job Coach) เพื่อประสานข้อมูลระหว่างประกอบการกับคนพิการ

4.2 กิจกรรมที่ 13 พัฒนามาตรการและกลไกส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการจ้างงานเพิ่มขึ้น

4.3 กิจกรรมที่ 14 พิจารณาแนวทางส่งเสริมให้ผู้พ้นโทษสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งการเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการและการมีกิจการเป็นของตนเอง

4.4 กิจกรรมที่ 19 พิจารณากำหนดมาตรการ นโยบาย และกลไกส่งเสริมการจ้างงานสตรีให้สตรีเข้ามา มีบทบาทในระบบแรงงานเพื่อสร้างความเสมอภาคระหว่างเพศที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

4.5 กิจกรรมที่ 20 พิจารณากำหนดมาตรการและกลไกส่งเสริมการจ้างงานกลุ่มเปราะบางอื่น ๆ อาทิ กลุ่มชาติพันธุ์ คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และประชากรข้ามชาติรวมถึงกลุ่มวิถีทางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศ ให้เข้าสู่ระบบแรงงานอย่างถูกต้องสอดคล้องกับหลักการด้านสิทธิมนุษยชนสากล

5. ประเด็นที่ 11 การค้ามนุษย์และแรงงานบังคับ

- กิจกรรมที่ 25 พิจารณานำมาตรการหรือกฎหมายแรงงานที่ใช้กับภาคการประมงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการดูแลสภาพแรงงานในภาคอุตสาหกรรมอื่น เช่น ภาคการเกษตรและการก่อสร้างที่มีการจ้างแรงงานข้ามชาติทำงานเป็นจำนวนมาก

6. ประเด็นที่ 14 การคุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศ

- กิจกรรมที่ 28 อบรมคนหางานก่อนเดินทางไปทำงานต่างประเทศโดยมีการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายของประเทศที่จะไปทำงานและกลไกในการคุ้มครองสิทธิของแรงงานในประเทศปลายทาง ซึ่งรวมถึงการให้ความคุ้มครองแรงงานไทยที่ประสบปัญหาในต่างประเทศ และการให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพแก่แรงงานไทยในต่างประเทศ

7. ประเด็นที่ 15 การดำเนินการต่อภาครัฐกิจ

- กิจกรรมที่ 30 ตรวจสอบ ตรวจสอบติดตาม สถานบริการ สถานประกอบการและบริษัทจัดหางาน โดยเน้นตรวจสอบใบอนุญาตประกอบกิจการ สัญญาจ้างแรงงาน สภาพการทำงานและใบอนุญาตทำงาน (กรณีแรงงานต่างด้าว)

- **เสาหลักที่ 3** การเยียวยา มีประเด็นที่เกี่ยวข้อง 2 ประเด็น 3 กิจกรรม

1. ประเด็นที่ 1 การร้องเรียน/ร้องทุกข์

1.1 กิจกรรมที่ 1 จัดทำระบบร้องทุกข์ (ทั้งภาครัฐและเอกชน) และพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่เพื่อรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพมีการเก็บข้อมูลที่เป็นความลับ มีการเปิดให้ร้องเรียนได้หลายช่องทางที่มีความสะดวกรวดเร็วสามารถติดตามผลการร้องเรียนได้ โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น สายด่วน เว็บไซต์ และร้องเรียนผ่านแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ เป็นต้น

1.2 กิจกรรมที่ 3 กลไกการร้องเรียนของหน่วยงานรัฐควรได้รับการประเมินประสิทธิภาพและการปรับรูปแบบการทำงานเป็นระยะๆ เพื่อให้แรงงานข้ามชาติสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกและมีประสิทธิภาพ

2. ประเด็นที่ 3 การอำนวยความสะดวก

- กิจกรรมที่ 6 พัฒนาหลักเกณฑ์เพื่ออนุญาตและคัดเลือกแรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติ (กัมพูชา ลาว เมียนมา) มาเป็นผู้ประสานงานด้านภาษา เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับแรงงานที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และมีการจัดอบรมกลุ่มผู้ประสานงานด้านภาษาดังกล่าวเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้อง เป็นกลาง และมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 3

การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ด้านสิทธิมนุษยชนของกรมการจัดหางาน

กรมการจัดหางานเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจในการส่งเสริมการมีงานทำและคุ้มครองคนหางาน ศึกษาวิเคราะห์สภาวะตลาดแรงงานและแนวโน้มตลาดแรงงาน เป็นศูนย์กลางข้อมูลตลาดแรงงาน รวมทั้งพัฒนาและส่งเสริมระบบการบริการด้านการส่งเสริมการมีงานทำ เพื่อให้ประชาชนมีงานทำที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัด ไม่ถูกหลอกลวง ตลอดจนได้รับสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมและเป็นธรรม อีกทั้งยังดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการการทำของคนต่างด้าว เพื่อควบคุม/ตรวจสอบการทำงานของคนต่างด้าวในประเทศอันเป็นส่วนหนึ่งของการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าภารกิจดังกล่าวนี้ สอดรับกับหลักการสิทธิมนุษยชน

ดังนั้น ผู้บริหารกรมการจัดหางาน จึงให้ความสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือขับเคลื่อนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 – 2565) ไปสู่การปฏิบัติภายใต้การดำเนินงานตามภารกิจของกรมการจัดหางาน และนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยการขจัดความเหลื่อมล้ำ และการส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงสิทธิอันพึงได้รับในการพัฒนาความสามารถในการทำงานและมีงานทำอย่างเหมาะสมกับศักยภาพ รวมทั้งสร้างมาตรฐานในการให้ความคุ้มครองคนหางานให้ได้รับการปฏิบัติด้วยความเป็นธรรมตามมาตรฐานสากลอย่างเท่าเทียมกัน อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างรากฐานที่เข้มแข็งให้กับสังคมไทย “เป็นสังคมที่ส่งเสริม สิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนอย่างบูรณาการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม สู่สังคมที่พัฒนาอย่างยั่งยืน”

❖ นโยบายด้านสิทธิมนุษยชน

จากการให้ความสำคัญของผู้บริหารกรมการจัดหางาน ได้นำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน กรมการจัดหางานเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติร่วมกันของบุคลากรในสังกัดกรมการจัดหางานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยสาระสำคัญของนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนกรมการจัดหางาน ตลอดจนแนวทางปฏิบัติ มีดังนี้ (ภาคผนวก)

ผู้บริหารและบุคลากรกรมการจัดหางานทุกระดับ ต้องตระหนักถึงความสำคัญและเคารพต่อสิทธิมนุษยชน ในทุกด้านของบุคลากรกรมการจัดหางาน และบุคคลภายนอก ตลอดจนสังคมและชุมชน ตามกฎหมายของแต่ละประเทศ และตามสนธิสัญญาที่แต่ละประเทศมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตาม โดยรวมถึง

1. ปฏิบัติต่อทุกคนตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเท่าเทียมปราศจากการเลือกปฏิบัติ
2. หลีกเลี่ยงการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน
3. สนับสนุนส่งเสริมสิทธิมนุษยชน
4. การสื่อสาร เผยแพร่ ให้ความรู้ ทำความเข้าใจ กำหนดแนวทาง สอดส่องดูแล และให้การสนับสนุน

อื่นใด แก่บุคลากรกรมการจัดหางาน ส่วนราชการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกันในการให้บริการ และหรือการส่งมอบงาน ต่อกัน ตลอดจนบุคคล กลุ่มบุคคล และเครือข่ายในห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างมีคุณธรรม เคารพต่อสิทธิมนุษยชน และปฏิบัติต่อทุกคนตามหลักสิทธิมนุษยชน ตามแนวนโยบายนี้

• แนวทางปฏิบัติ

1. ให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียมโดยไม่แบ่งแยกความแตกต่างทางกาย จิตใจ เชื้อชาติ สัญชาติ ประเทศต้นกำเนิด เผ่าพันธุ์ ศาสนา เพศ ภาษา อายุ สีดวง การศึกษา สถานะทางสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม หรือเรื่องอื่นใด

2. ใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน สอดส่องดูแลเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชนของบุคคลภายนอก และบุคลากรของกรมการจัดหางาน
3. สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไม่ให้บุคคลใดถูกหลอกลวง บังคับใช้แรงงานเป็นทาสหรือบังคับให้กระทำการอันมิชอบทุกรูปแบบ เพื่อลดปัญหาการค้ามนุษย์ที่เป็นการก่ออาชญากรรม โดยการถือเอามนุษย์เป็นสินค้าในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเพื่อผลประโยชน์ของคน หรือองค์กรอาชญากรรม
4. สื่อสาร เผยแพร่ ให้ความรู้ ทำความเข้าใจ แก่บุคลากรของกรมการจัดหางาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการให้บริการ และหรือการส่งมอบงานต่อกัน ตลอดจนบุคคล กลุ่มบุคคล และเครือข่ายในห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างการรับรู้ รวมถึงมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างมีคุณธรรม เคารพต่อสิทธิมนุษยชน และปฏิบัติต่อทุกคน ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
5. จัดให้มีช่องทางการสื่อสาร เพื่อให้ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือบุคลากรกรมการจัดหางาน รวมถึงผู้ที่เชื่อว่าสิทธิของตนถูกละเมิดหรือได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม สามารถร้องเรียนต่อกรมการจัดหางาน โดยกรมการจัดหางานจะต้องดำเนินการจัดการข้อร้องเรียนดังกล่าวอย่างเป็นธรรม
6. สอดส่องดูแลเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชน ไม่ละเลยหรือเพิกเฉยเมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่าย ละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับกรมการจัดหางาน ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลที่รับผิดชอบทราบ และให้ความร่วมมือในการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่างๆ หากมีข้อสงสัยหรือข้อซักถามให้ปรึกษากับผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลที่รับผิดชอบทราบผ่านช่องทางต่างๆ
7. กรมการจัดหางานจะให้ความสำคัญและปกปิดข้อมูลบุคคลที่แจ้งเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่เกี่ยวข้องกับกรมการจัดหางาน
8. กรมการจัดหางานมุ่งมั่นที่จะสร้างและรักษาวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นต่อการเคารพสิทธิมนุษยชน ตามนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนนี้
9. ผู้กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชน จะต้องได้รับการพิจารณาโทษทางวินัย นอกจากนี้ จะได้รับโทษ ตามกฎหมาย หากการกระทำนั้นผิดต่อกฎหมาย

❖ แผนขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน กรมการจัดหางาน

นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของกรมการจัดหางานอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ผู้บริหารกรมการจัดหางานได้เห็นชอบให้มีการจัดทำ “แผนขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน กรมการจัดหางาน ประจำปีงบประมาณ 2564” โดยได้มอบหมายให้กลุ่มพัฒนาระบบบริหารดำเนินการจัดทำร่างแผนขับเคลื่อนดังกล่าว ทั้งนี้ กลุ่มพัฒนาระบบบริหารได้จัดทำ (ร่าง) แผนขับเคลื่อนฯ โดยการนำหลักเกณฑ์การประเมินองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ประเภทภาครัฐ มาเป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมภายใต้แผนขับเคลื่อนฯ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าว แบ่งเป็น 3 มิติ ดังนี้ (ภาคผนวก)

1. **มิติด้านโครงสร้าง :** แสดงถึงความตั้งใจหรือเจตจำนงในการเคารพสิทธิมนุษยชน และต้องการยกระดับสิทธิมนุษยชนให้ดียิ่งขึ้น เช่น การประกาศหรือแถลงนโยบายที่เคารพสิทธิมนุษยชน การกำหนดผู้รับผิดชอบเฉพาะในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน
2. **มิติด้านกระบวนการ :** เป็นการแสดงเครื่องมือหรือวิธีการที่จะทำให้การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนเป็นไปตามเป้าหมาย หรือเกิดผลตามนโยบายหรือแผนงานที่กำหนดไว้ เช่น การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ/หรือแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ไปสู่การปฏิบัติ การสร้างการรับรู้ การตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน การสร้างกลไก เครื่องมือ หรือช่องทางอำนวยความสะดวกเพื่อให้ประชาชน/ผู้รับบริการรับรู้สิทธิและเข้าถึงบริการของหน่วยงาน
3. **มิติด้านผลลัพธ์ :** เป็นการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงาน หรือความพยายามที่จะดำเนินการตามโครงการหรือมาตรการต่างๆ เพื่อให้สิทธิด้านต่าง ๆ เกิดผลขึ้นจริง ในแต่ละด้านหรือกลุ่มเป้าหมาย เช่น มีการจัดทำโครงการ หรือกิจกรรม โดยใช้สิทธิมนุษยชนเป็นฐาน มีการประเมินผลโครงการ กิจกรรม มีกลไกช่องทางหรือเครื่องมือในการเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชน

❖ การเป็นองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

สืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2560 เห็นชอบและประกาศวาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน โดยได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมประกวดองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชนและได้มีการเชิญชวนองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ เข้ามามีส่วนร่วมโดยการนำหลักการด้านสิทธิมนุษยชนมาปรับใช้ในองค์กร และเสริมสมรรถนะการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนโดยให้หน่วยงานที่ได้รับรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชนได้ขยายผลต่อยอดเป็นต้นแบบให้ภาคส่วนต่างๆ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานที่เคารพสิทธิมนุษยชนในมิติหรือบริบทของหน่วยงานเอง ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงหรือปริมาณข้อร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือผลผลิตขององค์กรเอง โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ริเริ่มโครงการองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชนมาตั้งแต่ ปี 2562

“องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน” หมายถึง องค์กรที่นำหลักการสิทธิมนุษยชนมาเป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในทุกระดับ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนขึ้นในองค์กร และป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นไม่ว่าจะต่อบุคลากร หรือผู้รับบริการในองค์กรนั้นๆ อีกทั้งยังเป็นการลดความเสี่ยงหรือปริมาณในการเกิดข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ กรณีได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือผลผลิตขององค์กรเอง รวมทั้งเป็นต้นแบบที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ไปยังหน่วยงานองค์กรอื่น ๆ ให้เห็นประโยชน์ร่วมกันและลดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของสังคม

ด้วยบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการดำเนินภารกิจของกรมการเจ้าหน้าที่ล้วนสอดรับและสนับสนุนต่อหลักการด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนความมุ่งมั่นของผู้บริหารกรมการเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญในการนำหลักการสิทธิมนุษยชนมาเป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในทุกระดับ เพื่อส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยการขจัดความเหลื่อมล้ำ และการส่งเสริมให้ประชาชนทุกช่วงวัยสามารถเข้าถึงสิทธิอันพึงได้รับในการพัฒนาความสามารถในการทำงานและมีงานทำอย่างเหมาะสมกับศักยภาพ รวมทั้งสร้างมาตรฐานในการให้ความคุ้มครองคนหางานให้ได้รับการปฏิบัติด้วยความเป็นธรรมตามมาตรฐานสากลอย่างเท่าเทียมกัน กรมการเจ้าหน้าที่จึงได้พิจารณาเข้าร่วมประกวด “รางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2563” โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อเป็นหน่วยงานที่ได้รับการรับรองการดำเนินงานจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งช่วยยกระดับในการดำเนินงานของกรมการเจ้าหน้าที่ ตลอดจนสร้างขวัญ กำลังใจให้แก่บุคลากรทุกระดับในสังกัด และสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการของหน่วยงาน อีกทั้ง เป็นต้นแบบที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ไปยังองค์กรอื่น ๆ ให้เห็นประโยชน์ร่วมกันและลดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของสังคม ซึ่งกรมการเจ้าหน้าที่ ได้นำเสนอผลงานในการเข้าร่วมประกวดดังกล่าว สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

กรมการเจ้าหน้าที่ได้นำหลักการด้านสิทธิมนุษยชนมาเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิบัติงาน ภายใต้แนวคิดด้านสิทธิมนุษยชนของกรมการเจ้าหน้าที่ที่มุ่งส่งเสริมการมีงานทำและมีอาชีพของคนหางานทุกกลุ่มเป้าหมาย และให้ความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิของคนหางานไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือถูกหลอกลวง รวมทั้งการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวให้เป็นแรงงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยขับเคลื่อนแนวคิดดังกล่าวผ่านการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1. การเตรียมความพร้อมแก่กำลังแรงงาน โดยการแนะแนวอาชีพก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน แนะนำอาชีพเพื่อการมีงานทำให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษา คนพิการ ผู้ดูแลคนพิการ ผู้ถูกคุมขังในเรือนจำ เด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ ให้ได้รับสิทธิและโอกาส ในการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโลกอาชีพ โลกการศึกษา สถานการณ์ตลาดแรงงาน ตลอดจนได้รับการแนะแนวอาชีพ และทดสอบความพร้อมในการประกอบอาชีพ เพื่อให้รู้ศักยภาพของตนเองได้เท่าเทียมกับกลุ่มอื่น และสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ตรงกับความรู้ ความสามารถ ทักษะและบุคลิกภาพของตนเอง

2. บริการส่งเสริมการมีงานทำ โดยมีการให้บริการจัดหางานในประเทศและต่างประเทศ ที่ส่งเสริมให้คนหางาน ผู้ว่างงาน นักศึกษาจบใหม่ คนพิการ ผู้พิการ และผู้สูงอายุ ได้มีงานทำที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ รวมถึงการส่งแรงงานไทยที่มีความพร้อม มีศักยภาพ ไปทำงานในต่างประเทศอย่างถูกต้อง ตามกฎหมาย ตลอดจนส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และการรับงานไปทำที่บ้าน ให้แก่ผู้ไม่อยู่ในระบบการจ้างงาน โดยมีการสาธิตและฝึกอาชีพ เพื่อให้มีความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริม สร้างรายได้ที่มั่นคง และยั่งยืน รวมทั้งให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสร้างโอกาสให้คนยากจนได้เข้าถึงการศึกษา เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต ผ่านโครงการ 3ม. (มีงาน มีเงิน มีวุฒิการศึกษาเพิ่ม) และโครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพ แก่นักเรียนครอบครัวยากจนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยเป็นการบูรณาการความร่วมมือ กับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้เด็กเรียนมีทักษะด้านวิชาชีพ และสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานในฐานะ “แรงงานมีฝีมือ” ทำให้มีรายได้ที่สูงขึ้น ตลอดจนสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการจัดหางานเพื่อคนไทยมีงานทำ (Smart Job Center) ที่มีการให้บริการในรูปแบบเดียวกันทั้ง 87 แห่ง ทั่วประเทศ เพื่อเป็นศูนย์กลางการจ้างงาน และให้บริการส่งเสริมการมีงานทำแบบครบวงจร ทั้งบริการจัดหางาน แนะนำอาชีพ และบริการข้อมูลข่าวสาร ตลาดแรงงาน ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อบริการให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงบริการของภาครัฐได้อย่าง เท่าเทียมกัน ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และสร้างโอกาสให้ประชาชนคนไทยมีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3. การคุ้มครองคนหางานทั้งในประเทศและต่างประเทศ และแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในประเทศ โดยการสร้างความตระหนักรู้ให้แก่คนหางาน นายจ้าง/สถานประกอบการ และแรงงานต่างด้าว ในด้านกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ตลอดจนความรู้ในการหางานอย่างถูกวิธี พฤติกรรมในการหลอกลวงคนหางานของสาย/ นายหน้าจัดหางาน เพื่อป้องกันปัญหาการหลอกลวงคนหางาน รวมถึงบูรณาการร่วมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กองบังคับการปราบปราม การค้ำมนุษย์ (ปคม.) ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) กรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน ในการตรวจสอบ และปราบปรามการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน

4. จัดตั้งศูนย์ในการดำเนินงานด้านการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ทั้งในส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย 1) ศูนย์ปฏิบัติการการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน 2) ศูนย์แรกรับเข้าทำงานและ สิ้นสุดการจ้าง 3) ศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างด้าว และ 4) ศูนย์ประสานแรงงานประมง 22 จังหวัด เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานในการสร้างความตระหนักรู้ เรื่องกฎหมายที่ใช้บังคับกับแรงงานต่างด้าว รวมถึงตรวจสอบ ปราบปราม และให้ความช่วยเหลือ คุ้มครองสิทธิพื้นฐานของแรงงานต่างด้าว

นอกจากนี้ กรมการจัดหางานยังมุ่งพัฒนารูปแบบและช่องทางการให้บริการ เพื่อให้ผู้รับบริการ ทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะคนพิการ ผู้สูงอายุได้รับโอกาสในการเข้าถึงบริการได้อย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน เช่น การพัฒนารูปแบบการให้บริการผ่านระบบ e-service /การให้บริการในการติดต่อสื่อสารสำหรับคนพิการ ทางทางได้ยินผ่านระบบวีดีโอโฟน /การกำหนดจุดบริการเฉพาะสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุ /บริการเอกสาร เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในรูปแบบหลายภาษา ตลอดจนเปิดช่องทางการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนทุกกลุ่มทั้งคนไทยและแรงงานต่างด้าว สามารถเข้าถึงการให้ความช่วยเหลือได้อย่าง เท่าเทียมกัน เช่น บริการสายด่วน Call Center โทร.1506 กด 2 ซึ่งมีล่ามภาษาต่างประเทศให้บริการ 3 ภาษา (อังกฤษ กัมพูชา เมียนมา) / ระบบรับแจ้งปัญหาแรงงานต่างด้าวออนไลน์ DOE Help Me รองรับภาษาต่างประเทศ 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ภาษาลาว ภาษากัมพูชา ภาษาเมียนมา และภาษาเวียดนาม

จากการนำเสนอผลงานดังกล่าวข้างต้น ที่มุ่งเน้นการยึดหลักการด้านสิทธิมนุษยชนมาเป็นพื้นฐานในการ ส่งเสริมการมีงานทำให้คนหางานทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางทั้งคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ต้องขัง และผู้พิการ มีงานทำ มีรายได้ อย่างทั่วถึง เท่าเทียมกัน สามารถดำรงชีพได้อย่างมีศักดิ์ศรีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมถึงการให้ความสำคัญในการดำเนินการด้านการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน ซึ่งช่วยให้ทั้งคนไทยและคนต่างด้าว

ได้รับความคุ้มครอง ปลอดภัยจากการถูกลอกลวง และพ้นจากการถูกค้าแรงงานทาส ส่งผลให้บรรลุป้าประสงค์ของหน่วยงานที่ต้องการให้แรงงานทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับความคุ้มครอง และมีงานทำ ช่วยเพิ่มการเติบโตทางเศรษฐกิจ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม จึงทำให้กรมการจัดหางานผ่านการคัดเลือกการประกวด “รางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2563” ประเภทภาครัฐ ระดับดีเด่น ซึ่งถือเป็นรางวัลแห่งเกียรติยศและความภาคภูมิใจของทั้งผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับในสังกัด ในการที่จะมุ่งมั่นขับเคลื่อนและส่งเสริมความร่วมมือขับเคลื่อนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562 – 2565) ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ภาพ : การรับตรวจประเมินรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน (ภาครัฐ)

ภาพ : พิธีรับมอบรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี 2563

บรรณานุกรม

- กระทรวงยุติธรรม, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, กองส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ. **ชุดความรู้ สิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สนธิสัญญาหลักระหว่างประเทศ ด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยภาคี.**
- กระทรวงยุติธรรม, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2563). **แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2562-2565).**
- กระทรวงยุติธรรม, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2562). **แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2562-2565).**
- กระทรวงยุติธรรม, กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ. (2563). **เอกสารเผยแพร่การสมัครองค์กรต้นแบบ ด้านสิทธิมนุษยชน ประเภทภาครัฐ.**
- พล.อ.ท.ณรงค์ เหล่าธีระเชาวน์, (2556). **เอกสารวิชาการส่วนบุคคล (Individual Study) เรื่อง สิทธิมนุษยชน.**
- สมาคมฟ้าสีรุ้งประเทศไทย, **สิทธิมนุษยชนหมายถึง** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.rsat.info>, [3 ธันวาคม 2563]
- Amnesty International Thailand, **สิทธิมนุษยชนคือ** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.amnesty.or.th/latest/blog/62/> [3 ธันวาคม 2563]

ภาคผนวก

นโยบายด้านสิทธิมนุษยชน

เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและเป็นการปฏิบัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR) เพื่อให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนขึ้นในกรมการเจ้าหน้าที่ ป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนขึ้นไม่ว่าจะต่อบุคลากร หรือผู้รับบริการ และเป็นการลดความเสี่ยงหรือปริมาณในการเกิดข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ กรณีได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีสาเหตุมาจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือผลผลิตของหน่วยงาน รวมถึงเพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานของกรมการเจ้าหน้าที่ปลอดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ดังนั้น จึงกำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติด้านสิทธิมนุษยชนขึ้น เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนในการดำเนินงานของกรมการเจ้าหน้าที่ ดังนี้

● นิยามศัพท์

“สิทธิมนุษยชน” (Human Rights) หมายความว่า สิทธิที่มีโดยธรรมชาติของมนุษย์ทุกคน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางกาย จิตใจ เชื้อชาติ สัญชาติ ประเทศต้นกำเนิด เผ่าพันธุ์ ศาสนา เพศ ภาษา อายุ สีดวง การศึกษา สถานะทางสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม หรือเรื่องอื่นใดตามกฎหมายของแต่ละประเทศและตามสนธิสัญญาที่แต่ละประเทศมีพันธกรณีจะต้องปฏิบัติ รวมถึงสิทธิในการดำรงชีวิตและเสรีภาพ การพ้นจากการเป็นทาสและการทรมาน การมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและรวมกลุ่มกัน สิทธิในการทำงาน การศึกษา และอื่นๆ มนุษย์ทุกคนมีสิทธิต่างๆ เหล่านี้โดยเท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ

“บุคคลภายนอก” หมายถึง ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บุคคลหรือกลุ่มบุคคล รวมถึงส่วนราชการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับบริการหรือการดำเนินงานของกรมการเจ้าหน้าที่

“บุคลากรกรมการเจ้าหน้าที่” หมายถึง ข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่ทุกระดับที่สังกัดกรมการเจ้าหน้าที่

● นโยบายด้านสิทธิมนุษยชน

ผู้บริหารและบุคลากรกรมการเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ต้องตระหนักถึงความสำคัญและเคารพต่อสิทธิมนุษยชนในทุกด้านของบุคลากรกรมการเจ้าหน้าที่ และบุคคลภายนอก ตลอดจนสังคมและชุมชนตามกฎหมายของแต่ละประเทศ และตามสนธิสัญญาที่แต่ละประเทศมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตาม โดยรวมถึง

๑. ปฏิบัติต่อทุกคนตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างเท่าเทียมปราศจากการเลือกปฏิบัติ
๒. หลีกเลี่ยงการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน
๓. สนับสนุนส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

๔. การสื่อสาร เผยแพร่ ให้ความรู้ ทำความเข้าใจ กำหนดแนวทาง สอดส่องดูแล และให้การสนับสนุนอื่นใด แก่บุคลากรกรมการเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกันในการให้บริการ และหรือการส่งมอบงานต่อกัน ตลอดจนบุคคล กลุ่มบุคคล และเครือข่ายในห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างมีคุณธรรม เคารพต่อสิทธิมนุษยชน และปฏิบัติต่อทุกคนตามหลักสิทธิมนุษยชนตามแนวนโยบายนี้

● **แนวทางปฏิบัติ**

๑. ให้ความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน ปฏิบัติต่อกันด้วยความเคารพ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน และปฏิบัติต่อกันอย่างเท่าเทียมโดยไม่แบ่งแยกความแตกต่างทางกาย จิตใจ เชื้อชาติ สัญชาติ ประเทศ ต้นกำเนิด เผ่าพันธุ์ ศาสนา เพศ ภาษา อายุ สีผิว การศึกษา สถานะทางสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม หรือเรื่องอื่นใด

๒. ใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน สอดส่องดูแลเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชนของบุคคลภายนอก และบุคลากรของกรมการจัดหางาน

๓. สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไม่ให้บุคคลใดถูกหลอกลวง บังคับใช้แรงงานเป็นทาสหรือบังคับให้กระทำการอันมิชอบทุกรูปแบบ เพื่อลดปัญหาการค้ามนุษย์ ที่เป็นการก่ออาชญากรรมโดยการถือเอามนุษย์เป็นสินค้าในการซื้อขายแลกเปลี่ยนเพื่อผลประโยชน์ของคนหรือองค์กรอาชญากรรม

๔. สื่อสาร เผยแพร่ ให้ความรู้ ทำความเข้าใจ แก่บุคลากรของกรมการจัดหางาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในการให้บริการ และหรือการส่งมอบงานต่อกัน ตลอดจนบุคคล กลุ่มบุคคล และเครือข่ายในห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างการรับรู้ รวมถึงมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างมีคุณธรรม เคารพต่อสิทธิมนุษยชน และปฏิบัติต่อทุกคนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

๕. จัดให้มีช่องทางการสื่อสาร เพื่อให้ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือบุคลากรกรมการจัดหางาน รวมถึงผู้ที่เชื่อว่าสิทธิของตนถูกละเมิดหรือได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม สามารถร้องเรียนต่อกรมการจัดหางาน โดยกรมการจัดหางานจะต้องดำเนินการจัดการข้อร้องเรียนดังกล่าวอย่างเป็นธรรม

๖. สอดส่องดูแลเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชน ไม่ละเลยหรือเพิกเฉยเมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับกรมการจัดหางาน ต้องรายงานให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลที่รับผิดชอบทราบ และให้ความร่วมมือในการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่างๆ หากมีข้อสงสัยหรือข้อซักถาม ให้ปรึกษากับผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลที่รับผิดชอบทราบผ่านช่องทางต่างๆ

๗. กรมการจัดหางานจะให้ความสำคัญและปกปิดข้อมูลบุคคลที่แจ้งเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับกรมการจัดหางาน

๘. กรมการจัดหางานมุ่งมั่นที่จะสร้างและรักษาวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นต่อการเคารพสิทธิมนุษยชนตามนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนนี้

๙. ผู้กระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชน จะต้องได้รับการพิจารณาโทษทางวินัย นอกจากนี้ จะได้รับโทษตามกฎหมาย หากการกระทำนั้นผิดต่อกฎหมาย

พิจารณาเห็นชอบให้ทุกหน่วยงานดำเนินการ

(ลงชื่อ).....

(นายสุชาติ พรชัยวิเศษกุล)
อธิบดีกรมการจัดหางาน

คุณสมบัติและหลักเกณฑ์องค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

ประเภทภาครัฐ

คุณสมบัติองค์กรผู้สมัคร

1.1 เป็นนิติบุคคลหรือไม่ก็ได้ โดยแบ่งเป็น

1.1.1 หน่วยงานภาครัฐในกำกับของฝ่ายบริหารที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล อาทิ

- (1) ราชการส่วนกลาง
- (2) มหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน
- (3) ราชการส่วนภูมิภาค
- (4) ราชการส่วนท้องถิ่น
- (5) หน่วยงานรูปแบบใหม่ แบ่งเป็น
 - หน่วยธุรการขององค์การของรัฐที่เป็นอิสระ
 - กองทุนที่เป็นนิติบุคคล
 - หน่วยบริการที่เป็นรูปแบบพิเศษ

1.1.2 หน่วยงานที่ใช้อำนาจของรัฐหรือกลไกของรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ แบ่งเป็น

- สภาวิชาชีพ
- สถาบันภายใต้มูลนิธิ ซึ่งเป็นกลไกของส่วนราชการ
- นิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special Purpose Vehicle – SPV)

1.2 ในการสมัครองค์กรต้องนำเสนอข้อมูลครอบคลุมครบทุกส่วนงาน

1.3 หากคะแนนถึงเกณฑ์การตรวจประเมินขั้นที่ 3 (Site Visit Review) องค์กรผู้รับการประเมินต้องสามารถเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เอกสาร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ตรวจประเมินรางวัลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ประเภทภาครัฐ สามารถตรวจประเมินองค์กรที่ดำเนินการให้ ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับองค์กรผู้สมัครด้วย

1.4 หากได้รับคัดเลือกเป็นองค์กรต้นแบบสิทธิมนุษยชน ประเภทภาครัฐ จะต้องมีความพร้อมที่จะถ่ายทอด ขยายผล และต่อยอดความเป็นองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชนแก่องค์กรอื่น ๆ ต่อไป

หลักเกณฑ์การประเมินผลองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ประเภทภาครัฐ

คณะกรรมการติดตาม พิจารณา และคัดเลือกองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้จัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการขับเคลื่อนองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานภาครัฐขึ้น โดยนำหลักการตัวชี้วัดสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ/หรือแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน มาเป็นกรอบในการพิจารณาจัดทำหลักเกณฑ์อันประกอบไปด้วย

ระดับที่ ① เป็นมาตรฐานขั้นต่ำ องค์กรต้องปฏิบัติ โดยประเมินตนเอง แบ่งเป็น 3 มิติ ดังนี้

(1) มิติตัวชี้วัดด้านโครงสร้าง (Structural Indicator) : แสดงถึงความตั้งใจหรือเจตจำนงในการเคารพสิทธิมนุษยชน และต้องการยกระดับสิทธิมนุษยชนให้ดียิ่งขึ้น โดยการยอมรับมาตรฐานระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนมาใช้ ซึ่งมีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่

	รายละเอียด	คะแนน	หลักฐาน
1	การประกาศหรือแถลงนโยบายที่เคารพสิทธิมนุษยชน	15	
	☐ ผู้บริหารมีการประกาศ/แถลงนโยบายที่เคารพสิทธิมนุษยชนให้บุคลากรภายในทราบ		
	☐ จำนวนสมาชิกองค์กรทั้งฝ่ายบริหารและสมาชิกในองค์กรทุกระดับอย่างน้อย 20 % มีการประกาศข้อตกลงร่วมกันเป็นทางการหรือเป็นลายลักษณ์อักษร ในการเคารพสิทธิมนุษยชน		
	☐ ผู้บริหารมีการประกาศ/แถลงนโยบายที่เคารพสิทธิมนุษยชนให้แก่บุคลากรภายในและสื่อสารต่อสาธารณชนทราบผ่านช่องทางต่าง ๆ		
2	การกำหนดผู้รับผิดชอบเฉพาะในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน	15	
	☐ มีการกำหนดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการกำกับ ขับเคลื่อน และติดตามการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน		
	☐ มีโครงสร้างหน่วยงานภายในรับผิดชอบโดยตรงในการกำกับ ขับเคลื่อน และติดตามการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน		

(2) มิติตัวชี้วัดด้านกระบวนการ (Process Indicator) เป็นตัวชี้วัดเกี่ยวกับเครื่องมือหรือวิธีการที่จะทำให้การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนให้เป็นไปตามเป้าหมาย หรือให้เกิดผลตามนโยบายหรือแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งมีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่

	รายละเอียด	คะแนน	หมายเหตุ
3	การนำขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ/หรือแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ไปสู่การปฏิบัติ	20	
	☐ มีโครงการ กิจกรรม เชื่อมโยง รองรับการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ/หรือแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน		

	รายละเอียด	คะแนน	หมายเหตุ
	☐ มีแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน เชื่อมโยงรองรับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และ/หรือแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน		
4	การสร้างการรับรู้ การตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	10	
	☐ มีการจัดทำและเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานขององค์กร		
	☐ มีการส่งเจ้าหน้าที่ไปอบรม/สัมมนาด้านสิทธิมนุษยชนกับหน่วยงานภายนอก		
	☐ มีการสอดแทรก ประยุกต์ ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในการอบรมของหน่วยงาน หรือมีการจัดฝึกอบรมในการให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นการเฉพาะ		
5	การสร้างกลไก เครื่องมือ หรือช่องทางอำนวยความสะดวกเพื่อให้ประชาชน/ผู้รับบริการรับรู้สิทธิและเข้าถึงบริการของหน่วยงาน	15	
	☐ มีกลไก เครื่องมือ หรือช่องทางอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการบริการขององค์กร		
	☐ มีกลไก มาตรการ หรือช่องทางเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มเปราะบาง เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือผู้ด้อยโอกาส ฯลฯ สามารถเข้าถึงบริการขององค์กรโดยสะดวก		

(3) **มิติตัวชี้วัดด้านผลลัพธ์ (Outcome Indicator)** เป็นการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานหรือความพยายามที่จะดำเนินการตามโครงการหรือมาตรการต่างๆ เพื่อให้สิทธิด้านต่าง ๆ เกิดผลขึ้นจริง ทั้งในแง่ของสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้านหรือกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่

	รายละเอียด	คะแนน	หลักฐาน
6	มีการจัดทำโครงการ หรือกิจกรรม โดยใช้สิทธิมนุษยชนเป็นฐาน (Human Rights based Approach)	10	
	☐ โครงการ หรือกิจกรรม มีการวิเคราะห์สอดคล้อง เชื่อมโยงกับหลักการสิทธิมนุษยชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของโครงการทั้งหมด		
	☐ สามารถประยุกต์ใช้แนวทางฐานสิทธิมนุษยชน (Human Rights - based Approach) มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน การออกแบบโครงการ และการดำเนินนโยบายในองค์กร เกิดความตระหนักและสามารถปรับใช้องค์ความรู้ในการเคารพสิทธิมนุษยชนในบทบาทหน้าที่ตนเองและองค์กรได้ และสอดคล้องกับแผนรายด้าน หรือแผนรายกลุ่มภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ/หรือแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน		

รายละเอียด		คะแนน	หลักฐาน
7	มีการประเมินผลโครงการ กิจกรรม ตามข้อ 6	10	
	☐ มีการติดตามประเมินผล โครงการ ตามข้อ 6		
	☐ มีการนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงโครงการ กิจกรรมตามข้อ 6		
8	มีกลไก ช่องทาง หรือเครื่องมือในการเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชน	5	
	☐ มีกลไก ช่องทาง หรือเครื่องมือในการเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชน		
	☐ มีการกำหนดกระบวนการทำงาน ผู้รับผิดชอบ กรณีการชุมนุมประท้วง ฯลฯ		
	☐ มีการดูแลการจัดการผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ		
คะแนนเต็ม		100	

ระดับที่ ② มาตรฐานชั้นกลาง การเป็นองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชนมีตัวชี้วัดสำหรับการประเมินผล 1 ตัว ได้แก่

ตัวชี้วัด	รายละเอียด	เกณฑ์	คะแนน	
1	มีการเสนอโครงการเด่น/นวัตกรรม ¹ ด้านสิทธิมนุษยชน/โครงการตัวอย่างที่มีการนำข้อเสนอแนะภายใต้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ/หรือแผนปฏิบัติการระดับชาติ ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนไปปฏิบัติ	☐ กระบวนการจัดการ (ที่มาและแนวคิด ในการแก้ไขปัญหา กระบวนการจัดทำ การใช้ทรัพยากร)	30	
		☐ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	20	
		☐ การนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงต่อการ พัฒนางาน	20	
		☐ เพิ่มคุณค่าให้กับผู้ปฏิบัติงานหรือ ผู้รับบริการ	20	
		☐ มีการประเมินโดยผู้มีส่วนได้/เสีย	10	
รวม		100		

¹ นวัตกรรม คือ การใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม สร้างหรือดัดแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น ตอบสนองวัตถุประสงค์มากขึ้น

เกณฑ์การให้คะแนนโครงการเดิน/นวัตกรรมด้านสิทธิมนุษยชน

หลักเกณฑ์	เกณฑ์คะแนน		
	พอใช้	ดี	ดีมาก
1. กระบวนการจัดการ (30 คะแนน)	4 คะแนน	7 คะแนน	10 คะแนน
1.1 ความเป็นมา และสภาพปัญหา	ระบุสภาพปัญหาความต้องการหรือเหตุผลความจำเป็นของสิ่งที่จะพัฒนาได้ชัดเจน	ระบุสภาพปัญหาความต้องการหรือเหตุผลความจำเป็นของสิ่งที่จะพัฒนาได้ชัดเจนและมีการจัดลำดับความสำคัญ	ระบุสภาพปัญหาความต้องการหรือเหตุผลความจำเป็นของสิ่งที่จะพัฒนาได้ชัดเจนและมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและมีหลักฐานอ้างอิง เชื่อมโยง (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ/หรือแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
1.2 แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา	เสนอแนวทางแก้ปัญหาหรือการพัฒนาโดยใช้หลักการในการออกแบบผลงานที่สัมพันธ์กับปัญหาหรือสิ่งที่จะพัฒนา	เสนอแนวทางแก้ปัญหาหรือการพัฒนา โดยใช้หลักการในการออกแบบผลงานที่สัมพันธ์กับปัญหาหรือสิ่งที่จะพัฒนา และสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน	เสนอแนวทางแก้ปัญหาหรือการพัฒนา โดยใช้หลักการในการออกแบบผลงานที่สัมพันธ์กับปัญหาหรือสิ่งที่จะพัฒนา และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานเชื่อมโยง (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ/หรือแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

หลักเกณฑ์	เกณฑ์คะแนน		
	พอใช้	ดี	ดีมาก
1.3 การใช้ทรัพยากร	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับบริบท ของหน่วยงาน	ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม คุ่มค่า สอดคล้องกับบริบทของหน่วยงาน	ประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม คุ่มค่า สอดคล้องกับบริบทหน่วยงานเชื่อมโยง (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ/หรือ แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
2. ความคิดริเริ่มสร้าง สรรค์ (20 คะแนน)	10 คะแนน มีอยู่แล้วแต่นำมาปรับปรุงพัฒนาใหม่สามารถนำไปแก้ไข ปัญหาในงานได้	15 คะแนน ไม่เคยมีปรากฏ ในหน่วยงานมาก่อน	คะแนน 20 ไม่เคยมีใครพัฒนา มาก่อน
3.การนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ต่อการพัฒนา งาน (20 คะแนน)	10 คะแนน กระบวนการพัฒนา ผลงานนวัตกรรม ก่อให้เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้ร่วมกัน เฉพาะบุคคล	15 คะแนน กระบวนการพัฒนา ผลงานนวัตกรรม ก่อให้เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้ร่วมกัน เฉพาะกลุ่ม	20 คะแนน กระบวนการพัฒนา ผลงาน นวัตกรรม ก่อให้เกิดประสบการณ์ การเรียนรู้ร่วมกันทั้ง องค์กรเชื่อมโยง (ร่าง) แผน สิทธิ มนุษยชน แห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ/หรือ แผนปฏิบัติการ ระดับชาติว่าด้วยธุรกิจ กับสิทธิมนุษยชน
4. เพิ่มคุณค่าให้กับ ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับบริการ (20 คะแนน)	10 คะแนน เพิ่มคุณค่าให้กับ ผู้ปฏิบัติงาน	15 คะแนน เพิ่มคุณค่าให้กับ ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วน	20 คะแนน เพิ่มคุณค่าให้กับ ผู้ปฏิบัติงานและ

หลักเกณฑ์	เกณฑ์คะแนน		
	พอใช้	ดี	ดีมาก
		ได้ส่วนเสีย	ผู้รับบริการหรือผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย เชื่อมโยง (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ/ หรือแผนปฏิบัติการ ระดับชาติว่าด้วยธุรกิจ กับสิทธิมนุษยชน
5. มีการประเมินโดยผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย (10 คะแนน)	0 คะแนน ไม่มีการประเมินผลจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	5 คะแนน มีการประเมินโดยผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย	10 คะแนน มีการนำผลการประเมิน มาปรับปรุงพัฒนางาน เชื่อมโยง (ร่าง) แผน สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และ/หรือ แผนปฏิบัติการ ระดับชาติว่าด้วยธุรกิจ กับสิทธิมนุษยชน

ระดับที่ ③ มาตรฐานขั้นสูง การลงพื้นที่เพื่อตรวจประเมินองค์กร (Site Visit Review)

ข้อความ	คะแนน	คะแนนที่ได้
1. การมีแผนปฏิบัติการและหรือคำประกาศเจตนารมณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน	20	
☐ สามารถแสดงและอธิบายขั้นตอน/กระบวนการเดิม ก่อนมีการแผนปฏิบัติการและหรือคำประกาศด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน		
☐ สามารถแสดงแนวคิดที่มีความแตกต่างจากหน่วยงานอื่น ๆ โดยมีการนำหลักการด้านสิทธิมนุษยชนสากล และหรือนำ (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4/แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนมาใช้		
2. การนำไปปฏิบัติ/โอกาสในการพัฒนา	50	
☐ สามารถแสดงและอธิบายขั้นตอน/กระบวนการภายหลังการมีแผนปฏิบัติการและหรือคำประกาศเจตนารมณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน		
☐ สามารถอธิบายกระบวนการติดตาม ประเมินผลเพื่อควบคุมคุณภาพหรือมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน		
3. ความยั่งยืนของการมีแผนปฏิบัติการและหรือคำประกาศเจตนารมณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของหน่วยงาน	30	
☐ มีการดำเนินการ/มีแผนในการขยายผลไปยังหน่วยงานอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ใดๆ		
☐ มีการจัดทำสรุปบทเรียน (Lesson Learn) ว่าหน่วยงานได้เรียนรู้อะไรจากการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน โดยสามารถเชื่อมโยงกับข้อเสนอแนะของ (ร่าง) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4/แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน		
คะแนนเต็ม	100	

กรมการจัดหางาน
Department of Employment